

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Szózat az ifjúság nevelőihez, tanítóihoz.¹

Az ifjúság nevelői vannak elsősorban hivatva arra, hogy a nemzedékek jövő sorsát előkészítsék, mert a gyermekkorban nyert benyomások állandóak és teljesen sohasem tűnnek el.

Hogy milyen sors vár azon nemzetekre, amelyek véres hőstettek csodálásában nevelnek, valamint arra, hogy az erősebbnek jogát a gyengébbel szemben feltétlenül jónak ismerjék; azon népekre, amelyek a nemzeti gógben, a valódi hazafiságnak gyűlöletes túlzásában és elfajzásában sínylenek, — arra megfelel a történelem, mely azt mutatja, hogy olyan népeknél beáll az állandó nyugtalanság, a múló diadal és öndicsőítés állapota, a fenyegető balsors és visszaesés, az erköcsi és az anyagi végromlás, mind a győzőknél, mind a legyőzötteknél. Az önkény folytonosan veszélyezteti a nyilvános életet, a szomszédos viszonyokat, sőt a családot és a magánéletet is; mert mihelyt az igazságtalanságot nagyban szentesítjük, az mint vészthozó szabály beférkőzik az embernek embertársaihoz való viszonyaiba és következményeiben megtámadja a társadalom egészének minden szervét.

Vajjon szükséges-e esztelen párviadalokban

¹ Ezt a szózatot a *Magyar Szent Korona Országainak Békegyesülete* (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28., elnöke *Giesswein Sándor dr.*) bocsátotta ki.

avagy tömeges gyilkosságokban vért ontani csak azért, hogy felebarátainknál különb voltunkat bizonyítsuk? Vajjon nem szerethetjük-e a hazát anélkül, hogy szomszédainkat gyűlöljük és őket rosszhiszeműséggel gyanúsítsuk?

A hazaszeretet nem zárja ki az emberszeretetet. Ha az értelmes, tanult fiatalság testi és lelki erejét saját nemzetének gyarapítására szentelné, sokkal nagyobb hazajúságot mivelné, mint bármilyen hőstettekkel, amiket idegen nemzetek megrontására elkövet.

A szabadság, egyenlőség, testvériség egy szétválaszthatatlan háromságot képez; együtt teremtő elem, különválasztva holt betű.

A nemzetiségi gyűlölet Európa átka.

Ez átok súlya alól felszabadítani az új nemzedéket, a közműveltség vezérkarára a tanítói karra van bízva a Gondviseléstől.

Egy nagy államférfi azt mondá a tanítókról, hogy azok vívták ki a hadjárat diadalát.

*Higyjük azt, hogy azok fogják kivívni a béke diadalát is!*¹

Ifjúság nevelői! Kérve

könyörögünk Önöknek, vegyék szívükre e szavait ama férfiúnak, aki hazáját forrón szerette.

Legyenek tanítványaik vezetői az igaz és a jó keresésében, mert ezek inkább teszik a nemzetet nagygyá, mint az erőszak és a becsvágy, melyek a népet mindenha csakis anyagi romlásra és erköcsi elzűllésre juttatták!

Bizonyára Önök is tapasztalták azt, hogy a legtöbb történelmi iskolakönyv ugyanazon ese-

¹ A dőlt betűvel szedett rész Jókai tollából ered.

AGITÁLJUNK

a katolikus tanítók
üdülőházának sors-
játéka érdekében! •

Sorsjegyeket elhelyezés céljából bárkinek szívesen küld a Kath. Tanítók Üdülőházának sorsjáték-irodája. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30. sz.)

ményeket nagyon eltérő módon tárgyalja. Ugyanazon tény, mely emezeknek valóságos hőstett, másoknál gaszágként van feltüntetve, mert a nemzeti hiúság eltompítja az igazság iránti érzeket és meghamisítja a valódi hazafiságot, mely csak akkor tarthat tiszteletre számot, ha felvilágosodott, jóakaró és méltányos.

Midőn Önök az iskolakönyvek tartalmát tanítványaiknak megmagyarázzák, arra kérjük, hogy fejlessék eközben a jogérzékét és a türelmességet, melyek minden tisztességes ember alaptulajdonságai és amelyek képtelenné teszik arra, hogy felebarátját gyűlölje és neki artsón!

Törekedjenek tanítás közben arra, hogy a népek politikai, társadalmi, művészeti és tudományos fejlődésének nagyobb fontosság tulajdonítsanak, mint harcias tetteiknek, de emellett ne feledkezzenek meg azon valóban dicső tettekről sem, amelyekre hazájuk büszke lehet. Az okok és a következmények kiderítése kapcsán, mutassák meg növendékeiknek, hogy a hódító és lenyűgöző háborúkban kiöntött vér a népek haladásának és jólétének csirait enyészttette el. Világítsák meg kellően a béke termékeny és termékenyítő alkotásait az ipar, a kereskedelem, a tudományok és művészetek terén, nemkülönben a népek lelkes, teremtő és éltető versengését szemben ama vak hajszával, mely rombol és inségre juttat! Állítsák tanítványaik szeme elé a batárságnak és az önzetlenségnek ama nemes példáit, amelyeket a béke birodalmában a kötelességek hű teljesítése, a felebaráti szeretet és a lelki nagyság teremtettek meg! Mondják meg nekik, hogy a békés erkölcsök legkevésbé sem zárják ki a jellem szilárdságát, valamint a létért való küzdelemben az áldozatkészséget és a hősiességet sem. Távolítsák el végre az Önök gondozására bizott ifjú kedélyekből a balvéleményeket, úgyszintén tévedéseit és álnokoskodásait azoknak, akik a háborúskodást szükségesnek, hasznosnak, sőt erkölcsnemesítőnek tüntetik fel!

Az igazságosság és a békeség érdekében kifejtendő nemes feladatuk előmozdítására, akadályozzák meg az iskola falain belül és kívül a nyers erőnek minden visszaélését, minden erőszakos cselekedetet; toroljanak meg minden féktelen hatalmaskodást, amelyet a növendékek egy része a másikkal szemben érvényesíteni akarna. Igyekezzenek a gyermekekkel már zsengekorukban megértetni azt, hogy ők gyakran ok és jog nélkül haragusznak meg, hogy többet bizzanak társaik jóhiszeműségében, és hogy apró vizsgálataik elintézésékor inkább folyamodjanak előjáróik elfogulatlan ítélkezéséhez. Ily eljárás és nevelés után idővel meg fogják ők érteni azon tanokat is, amelyeket Önök az általános emberségről, a nemzetközi jóakaratról és a népek egymásközi türelmességéről nekik hirdetnek.

A művelt országokban fennálló valamennyi békeegyesület, első sorban pedig a *Magyar Szt. Korona Országainak Békeegyesülete*, mindenkor

szent kötelességének fogja tartani, hogy azon kérdésekre, amelyeket Önök e fontos tárgyra vonatkozólag felvetnének, készséggel válaszoljon, és hogy Önöknek magasztos, nemes, de egyúttal felelősséggel járó feladatuk megoldásában, anyagi és szellemi tehetségéhez mértén rendelkezésére álljon.

A békemozgalom és az iskola.

A béke kérdése az iskolát sem mellőzheti, mely vele két irányban is foglalkozik: a nevelés és az oktatás szempontjából. Amaz az *éducation pacifique*, az utóbbi az *enseignement international*.

Az ember harmas nevelésének: a lelki, szellemi és testi képzésnek egyértelmű végcélja az egyén tökéletesítése, aminek legpregnansabb kifejezését abban látjuk, amit *jellem*-nek szokás nevezni. Ámde a valódi jellem egyik legfeltűnőbb ismertetőjele, hogy a maga érdekeit a másoké alá tudja rendelni. Az egyéni és tömegérdekeknek ez a harmonikus elrendezése és összeegyeztetése pedig nemcsak előfeltétele, hanem kulcsa a békés fejlődésnek és életnek.

Ebből a szempontból legsürgősebb teendő: a tanító- és tanárnemzedék nevelésének és előkészítésének gyökeres, célirányos reformja. Ha ezen emberes szellemben tervezett újjáalkotása a tanító- és tanárképzésnek megvalósul, első s természetes következményeként új, jobb s nemesebb szellem és érzés fog bevonulni iskoláinkba s növendékeink lelkeibe.

Akik behatóbban érdeklődnek az iskolai béke-tanítás iránt, azokat *«A békemozgalom pedagógiai jelentősége és a békenap»* c. és a *«Magyar Pedagógia»* 1906. évfolyamában (593—617. lap) megjelent tanulmányra utaljuk, ahol részletesen fejtegetik egyúttal a történelem tanításának reformját és a békeelemnek érvényesítését a többi tantárgyak keretében.

A békenap. Az I. hágai békekonferencia megnyitásának napját, május 18-ikát, ma világszerte békenap gyanánt ünneplik. Különösen jelentős ennek a napnak megünneplése az iskolákban, mert ilyenkor kedvező alkalom nyílik a békemozgalmat az ifjúsággal megismertetni. Elsőnek az olasz közoktatásügyi miniszter rendelte el ennek a napnak megünneplését; ezt a példát követték az Egyesült-Államokban, majd nálunk 1907-ben Apponyi Albert gróf, 1910-ben Zichy János gróf kultuszminiszterek rendelték el. Az osztrák Reichsratban Masaryk képviselő indítványozta a békenapnak meghonosítását az iskolákban (1909. márc.).

Félreértések kikerülése végett meg kell jegyezni, hogy ezzel nem a szünnapok és a tantárgyak számát akarják a békebarátok könnyelműen szaporítani: a békenap ne legyen vakáció, a béketanítás ne külön tantárgy! Ők beérik azzal, hogy évenként egy órát szenteljenek lelkiismeretesen erre a célra, ha egyébként az egész tanítást, főleg pedig a történelem tanítását egy békés, engesztelő, szóval igazán kulturális és humanus szellem hatja át.

De álljanak itt az értékes dokumentumok eredetiben. Apponyi Albert grófnak 1906. évi április hó 29-én 48.431. szám alatt kelt rendelete így szól:

«A Magyar Szent Korona Országai Békeegyesülete» azzal a kéréssel fordult hozzám, rendeljem el, hogy a művelt nemzetek példájára iskoláinkban is az I. hágai

békekonferenciát

órát a
Telje
mért, m
nemzet
tereltes
delmek
közi b
ménye

A kö
van hiv
feladata
tehát e
ságu el
Utását

Az eg
fiúi éle
növend
tovább

Tant
szebb f
az erkö
kért is
haszná
nek ha

Hely
arra, h
mat ny
foganat
tanítój
alkalom
cseleke
elé állí

Nagy
magyar
fejlődés
oktatás
a történe
kében

tárgyak
utakra
megtisz
méje ell
hadi dí
elszánt
helyes
erkölcsi
elitélés
esélyeit
szilárd

Tant
az ifjú
egyes t
minden
hazafis
megféro
lett azo
békekon
den béli
elfogad
ezennel
zentül
konfere
denfoku
képző k
hajland
ben az
látják,
ismerte

békekonzferencia megnyitásának napján legalább egy órát a béke nagy eszméjének szenteljenek.

Teljesen méltánylom a nevezett egyesület kérelmét, mert magam is szükségesnek tartom, hogy a nemzetközi béke érdekében a közszellem új utakra tereltessek, a hagyományos előítéletektől és szenvedelmektől megtisztíttassék és különösen a nemzetközi biráskodásnak mindinkább térhódító intézménye közismerttűvé tétessék.

A közszellem átalakítására elsősorban az iskola van hivatva. Az iskolai nevelésnek és oktatásnak feladata a gyermekben az egész ember művelését, tehát erkölcsi életét előkészíteni. Ez a nagyfontosságú elv vonul végig a középiskolai és népiskolai Utasításokon.

Az egyéni becsületnek, a vallási, polgári és hazafiúi élet erényeinek csiráit a népiskola adja meg növendékeinek és a középiskola ápolja és fejleszti tovább azokat a tanulóknak lelkében.

Tanterveink és Utasításaink szerint a tanító legszébb feladata a gyermeket megtanítani arra, hogy az erkölcsi élet azon sarkallik, hogy másért és másokért is élni tudjunk, nem a végett, hogy magunk hasznát biztosabban keressük, hanem, hogy a köznek használjunk és másokon segítsünk.

Helyesen utalnak iskolai Utasításaink továbbá arra, hogy az iskolai élet minden pillanatban alkalmat nyújt ezeknek az egészséges erkölcsi elveknek foganatosítására és figyelmeztetik a jövő nemzedék tanítóját, hogy minden tantárgy tanításánál mód és alkalom kínálkozzék arra, hogy az emberek és emberi cselekedetek nemes, buzdító példája a gyermek szemébe állíttassanak.

Nagyon természetes, hogy elsősorban a vallás, a magyar nyelv és a történet áll az erkölcsi fölfogás fejlődésének szolgálatában. A vallás helyes irányú oktatásából, a legjobb magyar olvasmányokból és a történet észszerű tanításából fakad a gyermek lelkében az általános emberszeretet eszméje. A tantárgyak helyes tanítása fogja a közszellemet új utakra terelni és attól a hagyományos előítélettől megtisztítani, hogy az általános emberszeretet eszméje ellenkezik a hazafiság eszméjével vagy a multak hadi dicsőségének ápolásával, a haza védelmére való elszántságnak szellemével: holott a béketörekvések helyes értelmezésükben a hazafiságot magasabb erkölcsi színvonalra emelik és a támadó föllépés elítélésével a haza biztonságát az erő váltakozó esélyeitől függetlenül és a nemzetközi joguralom szilárd talajára ültetik át.

Tanterveink és Utasításaink szelleme értelmében az ifjúság oktatóinak úgyszólván mindennap az egyes tantárgyakkal kapcsolatban az iskolai élet minden mozzanatához oda lehet kapcsolni a valódi hazafiság és az általános emberszeretet egymással megférő, egymást kiegészítő kettős szerepét. Emellett azonban arra való tekintettel, hogy az I. hágai békekonzferencia megnyitásának napján a világ minden békeegyesülete ünnepel és csaknem mindenütt elfogadták az iskolai béketanítás állandósítását — ezennel felhívom a tanintézetek igazgatóságait, hogy ezentúl minden év május hó 18-án, az I. hágai békekonzferencia megnyitásának napján az ország mindenfokú iskolájában az iskolával kapcsolatos önképző körökben és ifjúsági egyesületekben az arra hajlandóságot érző tanárok, tanítók vagy amennyiben az illető tanintézetek igazgatói ezt célszerűnek látják, a szóbanforgó egyesületek tagjai is rövidesen ismertessék a békekonzferencia napjának jelentőségét,

a békekonzferencia eszközeit és szerveit. Erre nézve tájékozás meríthető dr. Ferenczy Árpád: «A nemzetközi választott bíróságok multja, jelene és jövője» című és a Franklin-Társulat kiadásában megjelent munkájából.

Minthogy ennek a rendeletnek nem volt meg a kellő sikere, Zichy János gróf miniszter 1910. május 13-án 1829. eln. sz. a. a következő újabb rendeletet adta ki: «Hivatali elődömnök 1907. évi április hó 29-én 48.431—1906. szám alatt kiadott körrrendeletével intézkedés történt az iránt, hogy iskoláinkban a hágai békekonzferencia megnyitásának napján, vagyis minden év május hó 18-án legalább egy órát a béke nagy eszméjének szenteljenek és evégből elrendelte, hogy a jelzett napon az ország mindenfokú iskolájában, az iskolával kapcsolatos önképző körökben és ifjúsági egyesületekben az arra hajlandóságot érző tanítók és tanárok, továbbá amennyiben az illető tanintézetek igazgatói ezt célszerűnek látják, a szóbanforgó egyesületek tagjai is rövidesen ismertessék a békekonzferencia napjának jelentőségét, a békekonzferencia eszközeit és szerveit.

Hivatali elődömnök e rendelkezése, mely a hazafiság és az általános emberszeretet egymást kiegészítő kettős eszméjét óhajtotta az iskolába bevinni, az eddigi tapasztalatok szerint nem járt azzal az eredménnyel, melyet attól méltán elvárni lehetett volna, amennyiben számos iskola vezetősége a fent idézett körrrendelet helytelen magyarázata alapján a béke nap megünneplésének szükségességét a célszerűség szempontjából ítélte meg és ennek alapján sok esetben egyszerűen mellőzte.

Minthogy kívánatosnak tartom, hogy a békenap jelentőségéről már a tanulóifjúság is tudomást szerezzen, felhívom a tanintézetek igazgatóságait, hogy elődömnök fentidézett rendeletének lelkiismeretes végrehajtásáról gondoskodjanak.»

Aki a vallás ellensége — az a nemzet ellensége.

Karácson Márton apát-főesperes, pápai prelátnak, t. b. elnök megnyitója a Maroskerületi Róm. Kath. Tanítóegyletnek 1914. évi április hó 30-án Marosvásárhelyen megtartott közgyűlésén.

Mindnyájunk előtt ismeretes dolog, a lapok részletesen hozták, hogy a budapesti Szabadgondolkozó Tanítók Egyesülete e hó első napjaiban tartott gyűlésén a valláserkölcös nevelés ellen minő kirohanást intézett, határozatában a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez memorandumot terjesztvén fel, hogy a vallásoktatást az iskolák rendes tantárgyaiból vegye ki s helyébe állítsa be az általános polgári erkölcsitanítást. E merénylet — amely a szabadkőművesség világfelforgató kohójából került ki — megfelelő visszaverésben részesült azon a gyűlésen, amelyen a budapesti szülők ezreinek tiltakozó szava határozott eréllyel emelkedett fel és járta be az egész országot.

A keresztény Magyarországgal nekünk is egyet kell értenünk és együtt kell éreznünk és amidőn ez a keresztény kultúra mellett a szabadkőművesek aknamunkája ellen a harcot bátorsággal fölveszi, teljes fegyverzettel zászlója alá kell sorakoznunk, hogy a ker. társadalom és hazánk védelmében s fenntartásában a magunk részét kivehessük. A mi szűkebb hazánk, különösen szegény székelynépünk, válságos

ponton áll. A természeti mostohaágok: tűz, víz, saját gyengesége, az alkohol, az idegenfajok térfoglalása, pénze és a többi, azt is elúsztatja a lába alól, amihez eddig oly göresösen ragaszkodott, ami tűzhelyéhez, családi és nemzeti emlékeihez annyira kötötte. S ha még azt is elveszíti, ami minden küzdelmeiben erőt, szenvedéseiben és csalódásaiban vigasztalta; ha hitét és ker. erkölcsét is elveszíti: mi marad meg, mint értékes, ami család-, faj-, nemzet- és hazafenntartóvá tette.

«Tévedni emberi dolog!» némely tan és igazság felfogásában a vélemények ellentétesek lehetnek. Azok bővebb utánlatás, elmélkedés és tapasztalás által a jobbról, az igazabbról és helyesebből könnyen meggyőzhetnek és gondolkozásukat biztosabb irányba terelhetik: egy van, ami ellen az ember nem véthet s aminek káros következményét ki nem kerülheti, s amit jóvá nem tehet és ez azon igazságok és feladatok, amik az ember lelki, erkölcsi kiképzésével állanak elválaszthatatlan kapcsolatban, amik az embert igazi földi és örök rendeltetésével hozzák tisztába, amik arra ki- és fölnevelik. Sapienti sat est: Ebből annak ennyit mondani is elég, aki megéri és megérti az embert a maga fenséges rendeltetésében.

A faji, nemzeti, nyelv és szokás, vallási ideák, felfogások közt annyifelé megosztott és szétdarabolt állam, mint amelyen Magyarország is és annak népei, ha az érdekeltég szerint némi dolgokban, közgazdasági vagy politikai felfogásban és törekvésben ellentétes nézetekkel és irányzatokkal szembeállanak is, egyben egységnek és elválaszthatatlan egységben kellene hogy legyenek: a keresztény kultúra, nevelés és oktatás feladatainak közös együttes munkálásában. Mert hazánk azon alapon folytathatja második ezeréves állam és nemzetfenntartó történeti missióját, amely alapra az bázisra volt: a ker. hit és ker. erkölcsök szellemében. Megdöbentő, sőt ijesztő jelenség épen azért a széthúzás és elszakadás, amit a Szabadgondolkodó Tanítók a vallásos nevelés ellen megindítottak. A szülőkhöz, akik a harcot fölvetették a gonosz áramlattal szemben, írja nemzetünk legnagyobb államférfia, a nagy Apponyi: «Az iskola, amely nem csupán oktatni, hanem nevelni is akar, el sem gondolható vallási oktatás és a vallási eszme átható befolyása nélkül. Azért nagyon rossz szolgálatot tesznek az ifjú nemzedéknek és így édes hazának jövőjének, akik oktatási törvényhozásunkban a legliberálisabb gondolkozású férfiak által lerakott alapot megdönteni akarják». Hasonlóképp nyilatkozik ugyanezen alkalomból gróf Batthyány Tivadar is, és követeli a magyar nemzeti oktatás egész vonalán a nép- és középiskolákban mindenütt a vallástaniást; s követeli, hogy adjunk mindenkinek alkalmat, hogy vallásának igazságait az iskolában megismerhesse s így hite és meggyőződése szerint az életben boldogulhasson. Maga I. Vilmos porosz király és német császár a nála egykor megjelent tanítók előtt kijelentette, hogy nagyobb ellenségtől nem tart, mint a vallástalan tanítóktól.

Mit akarok mondani, mire akarom figyelmeztetni és kérni az urakat? Azt akarom mondani, hogy vigyázzanak a ker. magyar tanítók és nemzetnevelő mesterek. A gonosz, istentelen tanok szelleme, mint ordító oroszlánjár körül s keresi, akit elnyeljen. Aláássza a felekezeti békét és kulturharc provokálásával akarja felborítani a keresztény állami és társadalmi rendet. A ker. kulturát, a nemzet erős váraiból a legnagyobb erősséget, fundamentumot igyekszik letörni. Az iskola nevelőhatását, jellemképző erejét

akarja megbénítani, hogy aztán a nemzetnevelés e történelmi jelentőségű szerve elsorvadjon. Legszentebb és legfontosabb jogaink és javaink ellen támadt, e kalózharcban vallásos iskoláink tanítósa lehet nagyrészen az egyház és haza mentsvára. Semmi ennyire égető szükségképpen nem áll előttünk, mint-hogy végre-valahára a vallásos oktatás és nevelés ellenségeinek, nevezzük a gyermeket a maga nevének, szabadkőművesség irányzata és törekvése iránt eddig tanusított közönyünk lethargiájából, nembánomságából fölrázkódjunk; semmit ne kicsinyeljünk, ami gyakran szép, megvesztegető, kecségető alakban irataikban, lapjaikban stb. a ker. örök igazságok, erkölcsi elvekkel szemben megnyilvánul. További önképzés, tanulás által szerezzünk erős meggyőződést a ker. világnézetekről. Helyezkedjünk azoknak magaslatára; legyünk érzékenyek minden hatás iránt, ami egyház, haza, nemzet fenntartó munkálkodásunkban zavarni, akadályozni, feladatunktól elterelni akar.

Az öntudatra ébredező Magyarország a ker. társadalom restaurálásának, újra való alapozásának munkáját vette legsürgősebb feladatául. Közgazdasági, ipari és kereskedelmi állapotaink népünk nyakába koldustarisznyát akasztottak. Az erkölcsi állapotok még rosszabbak. Irodalmi termékeink, amiknek feladatuk kellene hogy legyen az egyed, a család a nemzet közlekedésének nemesítése, szent és nagy ideákkal megtermékenyítése, jóra való kitanítása megtévesztő; regényeiben, elbeszéléseiben, színjátékaiban: szemérmetlen, bűnretinitó s az ember alacsony szenvedelmének szolgálatában áll. Az isteni és emberi igazságok, javak és erkölcsi jóságok, hazai, nemzeti hagyományainknak lábbal taposója. Meghamisítja történetünket. Nagyjainkat meggyanúsítja, magas piedesztáljáról, hová a haza szabadságáért és nagyságáért hozott áldozataik és a nemzet örök hálája emelte, porba rántja, megfosztja a kegyellettől, amit évszázadok lelke féltékenyen őrzött, ápolt és szentelt meg szívében. És most iskoláinkból a lelket, a nemzetfenntartó elemet, erőt akarja kiszagatni és az ő erkölcsében nevelni, mely a nagyvárosok piaci rablógylkosoknál, panamistáknál és hasított szoknyákon át magát áruló árcatlanságnál egyebet em képes felmutatni... Valóban körülbe kell szoruljon minden kéznek, midőn nemzetünk gyermekei fölnevelésére ily szándék tolja fel magát és ha találatik tanító, aki hivatásának csak szikráját is hordja magában, ha találatik tanító, aki a nemzetölökkel bármilyen tekintetben egyetért, közösséget tart fenn. De ilyen, Istennek hála, nincs és nem is lehet közöttünk. Hanem ellenkezőleg vannak, kell hogy legyenek olyanok, akik minden Isten- és hazatámadó szót torokba fojtanak: minden Isten és haza ellen irányuló támadást, történjék az szóban, írásban vagy cselkedetben, azonnal szóval, írással és hivatásuk munkakörének hűséges betöltésével, hitvallásával visszavernek.

A magyar ker. társadalom restaurálásának munkája minden irányban megindult. Főerejét a nemzet fiatal sarjának kitanítására és ker. szellemben való nevelésére fordítja. Kongregációk, férfi- és nőpatronázások, vetélkedve, osztják meg egymásközt a felebaráti szeretetnek krisztusi kötelességeit. Dohodt pincelakásokból a szülők által elhanyagolt vagy szülőknélkül elhagyatottan a köztereken fetregő gyermekeket szegény- és árvaházakba veszik fel. Ápolják, szoktatják... Az emberszeretet találékonyságával szedik össze és tanítják ki a rosszra indult ifjakat,

erkölcsi kinyulnak egy ritánus az árvá stb. az és egye ben tar Nem indulás reakész ahogy kat eg sára, n Különö engedj A szere tani. H sorsán, legyen. leteink tanítás tokkal, és szám jainak gatasál kell te kozva, ügyei bölcse vel, bá nyeljür magun szükség A m tosságó ságot. Kegy ben az léseirök senek. egyesü stb. re A ke ház, n és tegy

Mag olvasta zett «születi erkölcs

Ez összes tannak rombo a magu szociál tépni le akarja kat, e dennek művel

erkölcsileg elesett, megbotlott leányokat. Mindenüvé kinyulik és eljut a jótékonyág keze. A társadalomnak egyetlen sebe nincs, amelyre az irtalmas szamaritanus olaja ne csepegne. A vakok, némák iskolája, az árvák menháza, betegek, szegények gondozása stb. az egyház, az állam, a társulatok, szövetkezetek és egyesületek; mind, de mind élénk tevékenységben tartják a jótékonyág lelkét.

Nem szabad, nem lehet az emberi és hazafias megindulás e nemes versengéséből nekünk elsősorban a reakészült és hivatott tanítóknak kimaradni. Úgy, ahogy módunk, alkalmunk van: vessük rá magunkat egész erővel a ránkbizott nép bajainak orvoslására, nyomorúságának enyhítésére és elviselhetésére. Különösen a köteles iskolajárásból kinőtt ifjúságot ne engedjük ki kezünkől további gondozásunk nélkül. A szeretet mindenre képes és mindent végre tud hajtani. Ha az ifjú látja, érzi, hogy szeretettel csüngünk sorsán, lehetetlen, hogy ráhatásunk eredménytelen legyen. Fogjunk kezét, tartsunk össze. Tanítóegyesületeink összejövetelei ne merüljenek ki a módszeres tanításokkal és némi felolvasásokkal vagy szavaltokkal, hanem kapcsoljuk be azokba a számbavételt és számadást is, hogy falu, község stb. ügyeinek, bajainak vezetésében, intézésében, szövetkezeteik támogatásában, az erkölcsök javításában mit tettünk, mit kell tennünk. És így egymást felvilágosítva, tájékozva, lelkesítve töltsük meg lelkünket népünk közügyei iránt való érdeklődéssel, bővebben tájékozó bölcsességgel, serény tevékenységre készséges erővel, bátorsággal és elhatározással. Semmit ne kicsinyeljünk, annál kevésbbé el ne hanyagoljunk, amit magunk további önképzésére és népboldogítására szükségesnek, jónak gondolunk.

A mi egyesületünknek is csak így adhatunk fontosságot, érdekeltiséget és figyelemre való méltóságot.

Kegyelmes Főpásztorunk is közelebbi körlevelében azért rendelte el, hogy a tanítóegyesületek gyűléseiről felvett jegyzőkönyvek hozzá felterjesztesenek. Úgyszintén e célból akarja, hogy a tanítóegyesületek kerületében lévő papság, gimn. tanárok stb. rendes tagokként jöjjenek támogatásunkra.

A ker. oktatás és nevelés szellemét, mint az egyház, nemzet és hazafenntartó erejét ápolja, erősítse és tegye eredményessé a magyarok nagy Istene!

Tiltakozzunk!

Irta: *Horváth Ignác.*

Magyarország hitvallásos tanítói felháborodással olvasták azt a vakmerőséget, mellyel az úgynevezett «szabadgondolkozó» székesfővárosi tanítók egyesületi közgyűlésükben a vallásos iskolák és a hit-erkölcsös oktatás ellen fordultak.

Ez a szabadkőműves tábor fennen hirdeti az összes népoktatási iskolák államosítását és a hittannak az iskolából való kiküszöbölését. Ezek a romboló népboldogítók együtt végzik munkájukat a magukat hazátlannak nevező és Istent nem ismerő szociáldemokratákkal. Ezek szeretnék gyökerestől kitépni a kereszténység közel kétezer éves erős fáját; ezek le akarják dönteni szent hitünk pilléreit; ezek meg akarják semmisíteni és el akarják kobozni iskoláinkat, egyházi javainkat; ezek neki rontanak mindennek, ami a keresztény világnézetet, a keresztény művelődést, a keresztény intézményeket megalá-

pozni, megerősíteni és felvirágoztatni vannak hivatva.

Ádáz ellenségeink jól tudják, hogy felforgató, radikális és vést hozó elveiket csak úgy terjeszthetik szabadon, csak úgy lophatják a még romlatlan ifjúság és nép szívébe, ha hatalmukba veszik az iskolát és onnan kiküszöbölik a vallásos és hazafias szellemű nevelést; kiszorítják onnan az egyházi befolyást és a hitvalló tanítót.

Most már tisztán és félreismeretlenül látjuk, hogy a szabadgondolkodó tanítók nyíltan hadat üzentek a vallásos nevelésnek, a vallásos oktatásnak és hitvallásos iskolának az által, hogy kimondták az iskolák államosítását és a hittannak az iskolából való kizárását.

Ezt a hadüzenetet nekünk kath. tanítóknak el kell fogadnunk és meg kell vívnunk a csatát keresztény kulturánk, egyházunk, vallásunk és iskolánkért. Csak összetartás, nemes elhatározás és szent lelkesedés kell hozzá, hogy a közel 20.000 főből álló felekezeti tanítók tábora teljes győzelmet arasson a radikálisok felett.

Nem férhet kétség ahhoz, hogy minden hitvallásos tanító habozás nélkül sorakozni fog azok közé, akik eddig is küzdöttek és küzdeni fognak a jövőben is a mi jogainkért, melyeknek alapjai évezredek isteni és emberi törvényeinkben vannak lefektetve.

A harc, a tiltakozás már megindult. Elsők voltak a székesfőváros keresztény gondolkozású polgárai, akik impozáns gyűlésben tiltakoztak a fővárosi radikális tanítók határozata ellen. Ezzel a tiltakozással maga a vallás- és közoktatásügyi miniszter is egyetért, amennyiben nem helyesli az «Uj kor» híveinek vallásellenes tendenciáit.

Különben előttünk fekszik több kiváló politikusnak ebben a kérdésben tett nyilatkozata. Ezek közül szándékkal épen a liberális gondolkozású *Batthyány Tivadar* gróf, országgyűlési képviselő, az egyesült függetlenségi és 48-as párt alelnökének nyilatkozatát idézzük, aki azt mondotta, hogy «a vallásoktatásnak úgy a nép- és egyéb alsófokú, mint a középiskolákban való intenzív művelését feltétlenül szükségesnek tartom, azért azon törekvést, hogy a vallásoktatást teljesen a felekezetek magántevékenységebe utalják, a leghatározottabban ellenzem. A hitoktatásnak az összes vallásfelekezetek részére az iskolákban van a helye... Adjunk alkalmat mindenkinek, hogy a vallásának tanítását az iskolában alaposan megismerhesse s így ennek alapján künn az életben boldoguljon szent hite és meggyőződése szerint».

Így gondolkozik és így ítél egy vallásához ragaszkodó, hazáját szerető és a népjogokért küzdő nemes gróf. Bizony sokan példát vehetnének gróf *Batthyány Tivadartól*, még azok is, akik magukat jó katolikusoknak tartják; de nem tesznek semmit a katolikus iskola és a katolikus ügyek megvédése érdekében. Bizonyos büszkeséggel és jóleső megnyugvással gondolunk a székesfővárosi keresztény szülők tüntető gyűlésére, melyben a mi vezérünk, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács lánglelkű világi elnöke: lovag *Ember Károly* előadása alapján megbotránkoztak és tiltakoztak a «Budapesti Tanítóegyesület»-nek szabadkőműves inszenázására hozott azon határozata ellen, hogy az iskolából a vallásoktatást ki kell szorítani és helyébe be kell csempészni a szabadkőműves, általános emberi — laikus erkölcsant.

A «Pécs egyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesü-

let), melynek gróf Zichy Gyula pécsi megyéspüspök a fővédnöke és mely az ország egyik legnagyobb egyesülete, folyó hó 7-én Pécsen dr. Igaz Béla kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő elnöklésével választmányi és igazgatósági ülést tartott, melyben egyhangúlag hozott határozattal kimondták, hogy a folyó évi július hó 6-án Szekszárdon tartandó nagygyűlésen tiltakoznak a népoktatás államossítása és a felekezeti hitoktatásnak az iskolákból való kiküszöbölése ellen.

A «Pécs egyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület» példáját kövessék a többi kath. tanítóegyesületek is, hogy ünnepélyesen manifesztáljuk vallásunk és kath. iskolánkhoz való törhetetlen hűségünket és rendületlen ragaszkodásunkat.

A keresztény nevelés alapelvei.

Irta: D. J. Mercier bibornok.

IV.

Atheista szabadgondolkodók, nektek nincs jogotok a laikus moral érdekében «az erkölcsiség lényeges alapelveit, az évszázadok folyamán felgyülemlett kincsét, az emberiség közös örökségét»¹ érvényesíteni, amint ezt a minapj nemzeti kongresszustokon Münchenben megkísérelteték.

Ha az emberiség tényleg erkölcsös és ha évszázadokon keresztül mindig erkölcsös volt, az csak azért történt, mert vallásos ma és az volt mindenkor.

De *Quatre fages* kutató megállapításai szerint — és az ő következtetéseit napjainkban a vad népek behatóbb tanulmányozása és a vallási ethnographia pártatlan képviselőinek nézetei teljesen igazolják — az emberiség mindig vallásos volt, az atheismus csak eltévelyedés, amit tudományos nyelven «Szörnyetegség-nek» hívunk.²

Ki nem látja mindezekből, hogy az atheista szabadgondolat állásfoglalása mennyire tarthatatlan?

Mi azt állítjuk, hogy a kötelesség nem hat az akaratra, ha nem áll az akarat felett egy hatalom, amely mint legfőbb úr a szabad lénynek erkölcsi rendet ad, mely ellentáll indulatainak és amelynek hatalma alól nem vonhatja ki magát, ha nem akarja természetes méltóságát megtagadni. Röviden szólva, mi azt bizonyítjuk, hogy az erkölcsi kötelesség lekötő erejét nem éri az, aki nem ismeri el az Isten mindenhatóságát.

Mit szólnak az atheista szabadgondolkodók ehhez az állításhoz?

Nekünk mégis van erkölcsiségünk Isten nélkül — mondják ők. Ezt az erkölcsiséget «az erkölcsiség lényeges alapelvei, az évszázadok folyamán felgyülemlett kincs, az emberiség közös öröksége» alakítja.

Ez az első kibuvójuk.

Van azonban egy másik is. Azt mondják ugyanis: Létezik erkölcsiség Isten nélkül; ez a becsületes emberek erkölce.

Tényleg találó az a szó, amelyet előbb használtunk; ez csak kibuvó. Ha ohajtják, azt válaszoljuk ellenfeleinknek, hogy az általános és világi erkölcsiség, amely tényleg létezik, az atheista erkölcsiség lehe-

tőségét bizonyítja, ebben az esetben azonban azt kell megállapítani, hogy az emberiség hitt az erkölcsiségben és lekötve érezte magát általa anélkül, hogy hitt volna Istenben.

Ezt azonban sohasem tudjátok bebizonyítani. Az atheismus mindenkor igen ritka kivétel volt, amely az emberi vallásosság alapvető tényének általánosságát épen oly kevésbé gyöngíti, amint hogy egyes emberek színvakságából nem lehet szemünknek a szín iránti érzékenységét kétségbevonni.¹

De hát, mondják, nem egyformán hisznek az Istenben az egyházak és felekezetek becsületes emberei, sőt még azok is, akik semmiféle egyházhoz és felekezethez nem tartoznak?

Értsük meg egymást!

Mindenféle egyház és felekezet becsületes emberei, akármilyenek is pozitív hitüknek a természetfeletti és kinyilatkoztatott tételekre vonatkozó különbségei — amit mi most nem vizsgálunk — az által az alapvető meggyőződés által mind találkoznak, hogy elismerik az Istent, akivel szemben erkölcsileg lekötve érzik magukat és akinek engedelmeskednek.

Ami azokat a becsületes embereket illeti, akik azt mondják, hogy ők minden pozitív hittől mentek és minden felekezettől távol állnak, azokra nézve két eset lehetséges. Vagy elfogadják a szokásos morált, amint hogy az ember a divatot elfogadja és többé-kevésbé alkalmazkodnak ahhoz a morálhoz, anélkül, hogy számotvetnének a kötelesség alapjával, amelyhez lekötik magukat. Ebben az esetben bizonyítékuknak nincs értéke, mert nem az öntudatos akarás megnyilvánulása. Nem azért élünk a világon, hogy a böleleletet a vak ösztönnek feláldozzuk, hanem, hogy az ösztönt a bölcséleti gondolkodás korlátja elé hívjuk.

A másik esetben ezek a becsületes emberek azt bizonyítják, hogy erkölcsösök, még pedig öntudatosan erkölcsösök, anélkül, hogy erkölcsiségük szabad akaratuknak egy legfőbb Isten alá való alávetésétől függne. Ismétlem ellenük előbbi bizonyításaimat és kijelentem nekik, hogy vagy gyermekek, vagy eszelősök, ha önmaguk raknak bilincset szabad akaratukra, anélkül, hogy valami felsőbbség, akinek engedelmisséggel és tisztelettel tartoznak, erre köteleznék őket.

A logika az atheista szabadgondolkodó mellett szól, amikor ez azt mondja: sem Isten, sem Ur, a magam életét élem. A vallás nélküli becsületes embereknek hiányzik ez az eszköz, hogy az anarchiáért a rendet lekötő módon szembeállítsák.

Ezért a müncheni kongresszus szabadgondolkodói sem járhattak határozatuk végére, anélkül, hogy ellent ne mondanak önmaguknak.

Miután moralkodásukat kitágítható formulákkal megfogalmazták, amelyeket már említettem: «az erkölcsiség lényeges alapelvei», «az évszázadok folyamán felgyülemlett kincs», «az emberiség közös öröksége», az erkölcsiségnek a gyermeknevelésben való érvényesítéséről beszéltek s ekkor érezték a szükségét, hogy gondolatukat élesebben kifejezzék. Ekkor már folyvást törvényről és kötelességről beszéltek. «Az erkölcsiség» — mondták — «a saját eszközeivel erősen meghatározott cél felé halad és ez abban áll: hogy minden gyermekben felébreszti a lelkiismeretet, hogy megérezze bensőjében a kötelesség törvényét és hogy minden emberi lényből

¹ F. Buisson határozati javaslatából, melyet a müncheni kongresszuson terjesztett elő.

² De *Quatre Fages*, Introduction des races humaines, p. 254.

¹ De *Quatre Fages*, 1. c.

a gondolkodás, érzés és akarat segítségével morális erő váljék, amely magát kormányozni képes.»

Nemde, egészen helyes ez. A mi feladatunk, az erkölcsi nevelők kötelessége minden gyermekben felébreszteni a lelkiismeretet és úgy vezetni, hogy megérezze bensőjében a kötelesség törvényét. Senki azonban tisztességes módon nem vállalhatja ezt a tételt, ha el nem ismeri *Kant*tal, hogy a feltételelességgel bélyegezett kötelességet, amely feltör a lelkiismeretben, nem lehet a legfőbb Lény létezése nélkül megmagyarázni, aki törvényeivel és rendelkezéseivel szavatol az erkölcsi rendért és ennek lefolyásáért.

«Egy örök, változatlan és szellemi lény vonzóerejével magához emeli az emberi akaratot és az universum erejét» — mondja *Arisztoteles* csodálatraméltó *Metaphysikájának* 11. könyve VII. fejezetében, ebben a egyszerű synthesisben, amely kétségkívül a leghatalmasabb, melyet az emberi szellem valaha alkotott.

«A végső cél az első általános mozgató» — mondja *Aquinói Szent Tamás* — «tőle függ úgy a materia, mint a mozgás és következkép az egész természet.»¹

«A világ birodalmát egy fejedelem uralja» — mondja továbbá — «az ugyanis, aki az első mozgató, az első intelligibilis és a legjobb jó. Nevezük őt néven. Ő az Isten, akit mindörökké dicsérni akarunk.»

És ismerjük *Dante* Paradicsomának utolsó stanzáját: «A megrázkódás nélkül haladó kerékhez hasonlóan követte vágától és akaratmegnyilvánulásoktól telített lelkem vonzóerejét a szeretetnek, amely a napot és az ég minden csillagát mozgatja».

KATH. TANÍTÓK ÜDÜLŐHÁZA.

Lakásarak üdülőházunkban.

A kath. tanítók üdülőházának a Kath. Tanács által kiküldött szűkebb vezető-bizottsága már megállapította az üdülőház lakásárait. Vannak egy ágyas, két ágyas és három ágyas szobák, egy-egy ágy után — a szobák minősége szerint — 1 korona, 1 korona 50 fillér vagy 2 korona fizetendő egy napra. Ezenkívül naponta és személyenként még 20 fillér fizetendő a lellei fürdőbizottság által kiszabott fürdési, zene, közparkfenntartási stb. díj címén. A szobák a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve s üdülőházunk bármely balatonmenti otthont — a szállodák még csak meg sem említhetők mellette — minden tekintetben messze túlszárnyal. Akik ágyneműt (lepedő, paplan, párna) nem hoznak magukkal, azoknak nagyon csekély díjért az is rendelkezésükre áll. Ellátás nagyon mérsékelt árért kapható az üdülőházi penzióban. Az üdülőház már nyitva, kartársaink rendelkezésére áll, bármikor igénybe vehetik. *Jelentkezések lehetőleg sürgősen az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács központi irodájához* (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30.) intézendők.

A Katholikus Tanítók Üdülőházának Sorsjátéka. A nagym. pénzügyminiszterium 1913. évi március hó 20-án kelt, 24.222. számú engedélyével. **10.000 koronás főnyeremény!** *Huzás:*

¹ XII. *Metaph. lect. 7. a.*

1915. március hó 20-án. 100,000 drb. sorsjegy. **1 drb ára egykorona. 1342 nyeremény, összesen 25.000 korona értékben. Nyereménytáblázat:** 1 főnyeremény 10.000, 2 nyeremény 1.000, 4 nyeremény 500, 15 nyeremény 100, 20 nyeremény 50, 50 nyeremény 20, 250 nyeremény 10, 1000 nyeremény 5 korona értékben. **A sorsjegyek már megjelentek!** A pénz előzetes beküldése ellenében bárkinek fetszésszerű példányszámot küld a *Katholikus Tanítók Üdülőházi Bizottsága Budapest, VIII. Szentkirályi utca 30 szám.* Tessék befizetési lapot kérni, ingyen küldi a fenti bizottság.

SZEMLE.

A szülői értekezlet memoranduma a polgármester előtt. A Keresztény Tanítók Országos Egyesülete által rendezett szülői értekezlet határozatát emelte a lapunkban szövegszerűen is közölt tiltakozást a budapesti hiv. Tanító-Egyesület ismeretes határozatával szemben. A több mint 16 ezer székesfővárosi szülő és 6—700 tanító, tanár által aláírt memorandumot *Ember Károly* lovag, székesfőv. bizottsági tag, mint a tiltakozógyűlés elnöke, f. hó 11-én igen tekintélyes küldöttség élén, hatásos beszéd kíséretében nyújtotta át *Bárczy István* dr. polgármesternek, mint a székesfőváros első tisztviselőjének. A küldöttséghez csatlakoztak *Eszterházy M. herceg, Zichy János* gróf, *Zichy Aladár* gróf, továbbá *Szebeny Antal, Kanter Károly, Platy György, Baranyai, Baránszky Gyula* és *Percel Jenő* székesfővárosi bizottsági tagok, tagjai voltak: *Hanisch János, Urbányi József, Ekamp Nándor, Ibrányi Ferenc* a Keresztény Tanítók Országos Egyesületének tisztikara, *Köpesdy Sándor* ny. főgimn. igazgató, *Prágay Irma, Bacsinszky Ede* és még több fővárosi tanító és tanár. *Ember Károly* beszédében vázolta, hogy több mint 4—5 ezer szülő méltóságteljesen lefolyt tiltakozógyűlésének egyhangú határozatából nyújtja át száz- és százezer szülő nevében a memorandumot, melynek kívánságaihoz ma már mindazok a szülők, kik gyermekeik vallás- és erkölcsi nevelését szívükön viselik, vallás-különbség nélkül csatlakoznak. A tiltakozógyűlés méltóságteljesen folyt le s csak a hitoktatás ellenségeinek szenvedelmes és sértő kifakadásai akarták annak tekintélyét lerontani, de a Hymnus hangjai mindenkor elnyomták a rakoncátlankodó, illetlen támadókat. A gyermekek jövőjét szívükön viselő szülők megbotránkozással, de aggodalommal is látják, hogy a székesfőváros polgárai által fenntartott iskolákban oly tanítók is működnek, kik világnézeti felfogásuk folytán ellentétbe jutottak a nemzeti népoktatásnak törvényesen szankcionált szellemével. Megnyugvást keres tehát a megrendült bizalom folytán aggodalommal telített szülői szív, mert legdrágább kincsének, gyermekének szellemi és erkölcsi javainak oltalmazója, gyarapítója kell, hogy legyen a tanító, aki az iskolának a lelke. A polgármester hivatalos működésében, áldásos közéleti tevékenységében szeretettel dédelgeti a nemzeti kultúra legfontosabb intézményét, a népiskolát. A szülők tehát teljes bizalommal fordulnak hozzá a memorandumban foglalt kérésekkel, mint a székesfőváros hatóságának vezetőjéhez. Ezután ismerteti a keresztény szülők határozatának ponto

lets, melynek gróf Zichy Gyula pécsi megyéspüspök a fővédnöke és mely az ország egyik legnagyobb egyesülete, folyó hó 7-én Pécsen dr. Igaz Béla kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő elnöklésével választmányi és igazgatósági ülést tartott, melyben egyhangúlag hozott határozattal kimondották, hogy a folyó évi július hó 6-án Szekszárdon tartandó nagygyűlésen tiltakoznak a népoktatás államosítása és a felekezeti hitoktatásnak az iskolákból való kiküszöbölése ellen.

A «Pécs egyházmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület» példáját kövessék a többi kath. tanítóegyesületek is, hogy ünnepélyesen manifeszálják vallásunk és kath. iskolánkhoz való törhetetlen hűségünket és rendületlen ragaszkodásunkat.

A keresztény nevelés alapelvei.

Irta: D. J. Mercier bibornok.

IV.

Atheista szabadgondolkodók, nektek nincs jogotok a laikus morál érdekében «az erkölcsiség lényeges alapelveit, az évszázadok folyamán felgyülemlett kincsét, az emberiség közös örökségét»¹ érvényesíteni, amint ezt a minapilnemzetközi kongresszustokon Münchenben megkísérelteték.

Ha az emberiség tényleg erkölcsös és ha évszázadokon keresztül mindig erkölcsös volt, az csak azért történt, mert vallásos ma és az volt mindenkor.

De *Quatre fages* kutató megállapításai szerint — és az ő következtetéseit napjainkban a vad népek behatott tanulmányozása és a vallási ethnographia pártatlan képviselőinek nézetei teljesen igazolják — az emberiség mindig vallásos volt, az atheismus csak eltévelyedés, amit tudományos nyelven «Szörnyetesség»-nek hívunk.²

Ki nem látja mindezekből, hogy az atheista szabadgondolat állásfoglalása mennyire tarthatatlan?

Mi azt állítjuk, hogy a kötelesség nem az akaratra, ha nem áll az akarat felett egy hatalom, amely mint legfőbb úr a szabad lénynek erkölcsi rendet ad, mely ellentáll indulatainak és amelynek hatalma alól nem vonhatja ki magát, ha nem akarja természetes méltóságát megtagadni. Röviden szólva, mi azt bizonyítjuk, hogy az erkölcsi kötelesség lekötő erejét nem érzi az, aki nem ismeri el az Isten mindenhatóságát.

Mit szólnak az atheista szabadgondolkodók ehhez az állításhoz?

Nekünk mégis van erkölcsiségünk Isten nélkül — mondják ők. Ezt az erkölcsiséget «az erkölcsiség lényeges alapelvei, az évszázadok folyamán felgyülemlett kincs, az emberiség közös öröksége» alakítja.

Ez az első kibuvójuk.

Van azonban egy másik is. Azt mondják ugyanis: Létezik erkölcsiség Isten nélkül; ez a becsületes emberek erkölse.

Tényleg találó az a szó, amelyet előbb használtunk; ez csak kibuvó. Ha óhajtják, azt válaszoljuk ellenfeleinknek, hogy az általános és világi erkölcsiség, amely tényleg létezik, az atheista erkölcsiség lehe-

tőségét bizonyítja, ebben az esetben azonban azt kell megállapítani, hogy az emberiség hitt az erkölcsiségben és lekötve érezte magát általa anélkül, hogy hitt volna Istenben.

Ezt azonban sohasem tudjátok bebizonyítani. Az atheismus mindenkor igen ritka kivétel volt, amely az emberi vallásosság alapvető tényének általánosságát épen oly kevésbé gyöngíti, amint hogy egyes emberek színvakságából nem lehet szemünknek a szín iránti érzékenységét kétségbevonni.¹

De hát, mondják, nem egyformán hisznek az Istenben az egyházak és felekezetek becsületes emberei, sőt még azok is, akik semmiféle egyházhoz és felekezethez nem tartoznak?

Értsük meg egymást!

Mindenféle egyház és felekezet becsületes emberei, akármilyenek is pozitív hitüknek a természetfeletti és kinyilatkoztatott tételekre vonatkozó különbségei — amit mi most nem vizsgálunk — az által az alapvető meggyőződés által mind találkoznak, hogy elismerik az Istent, akivel szemben erkölcsileg lekötve érzik magukat és akinek engedelmeskednek.

Ami azokat a becsületes embereket illeti, akik azt mondják, hogy ők minden pozitív hittől mentek és minden felekezettől távol állnak, azokra nézve két eset lehetséges. Vagy elfogadják a szokásos morált, aminthogy az ember a divatot elfogadja és többé-kevésbé alkalmazkodnak ahhoz a morálhoz, anélkül, hogy számotvetnének a kötelesség alapjával, amelyhez lekötik magukat. Ebben az esetben bizonyítékunknak nincs értéke, mert nem az öntudatos akarás megnyilvánulása. Nem azért élünk a világban, hogy a bölcselést a vak ösztönnel feláldozzuk, hanem, hogy az ösztönt a bölcselési gondolkodás korlátja elé hívjuk.

A másik esetben ezek a becsületes emberek azt bizonyítják, hogy erkölcsösök, még pedig öntudatosan erkölcsösök, anélkül, hogy erkölcsiségük szabad akaratuknak egy legfőbb Isten alá való alávetésétől függne. Ismétlem ellenük előbbi bizonyításaimat és kijelentem nekik, hogy vagy gyermekek, vagy eszelősök, ha önmaguk raknak bilincset szabad akaratukra, anélkül, hogy valami felsőbbség, akinek engedelmességgel és tisztelettel tartoznak, erre köteleznék őket.

A logika az atheista szabadgondolkodó mellett szól, amikor ez azt mondja: sem Isten, sem Ur, a magam életét élem. A vallás nélküli becsületes embereknek hiányzik ez az eszköz, hogy az anarchiáért a rendet lekötő módon szembeállítsák.

Ezért a müncheni kongresszus szabadgondolkodói sem járhattak határozatuk végére, anélkül, hogy ellent ne mondanak önmaguknak.

Miután moralkodexüket kitágítható formulákkal megfogalmazták, amelyeket már említettem: «az erkölcsiség lényeges alapelvei», «az évszázadok folyamán felgyülemlett kincs», «az emberiség közös öröksége», az erkölcsiségnek a gyermeknevelésben való érvényesítéséről beszéltek s ekkor érezték a szükségét, hogy gondolatukat élesebben kifejezzék. Ekkor már folyvást törvényről és kötelességről beszéltek. «Az erkölcsiség» — mondották — «a saját eszközeivel erősen meghatározott cél felé halad és ez abban áll: hogy minden gyermekben felébreszti a lelkiismeretet, hogy megérezze bensőjében a kötelesség törvényét és hogy minden emberi lényből

¹ F. Buisson határozati javaslatából, melyet a müncheni kongresszuson terjesztett elő.

² De *Quatre Fages*, Introduction des races humaines, p. 254.

¹ De *Quatre Fages*, I. c.

a gonc
erő va

Nem
erkölc
felébr
megér
azonb
tételt,
gel be
ismere
megm
szavát

«Egy
jével
versur
Metap
ebben
a legh
alkoto

«A v
Aquín
mint a

«A v
tovább
intellig
Isten,

És i
ját: «
lőan k
telített
napot

KA

A
Tanác
sága
árait.
ágyas
minős
vagy
napon

a lel
zene, h
a legn
s üdül
a szál
lette

Akik
hoznal
díjért
mérsél
ban. A
delkez
kezésk
ügyi T

VIII.,

A k
téka.
márciu
lyével

XI

a gondolkodás, érzés és akarat segítségével morális erő váljék, amely magát kormányozni képes.»

Nemde, egészen helyes ez. A mi feladatunk, az erkölcsi nevelők kötelessége minden gyermekben felébreszteni a lelkiismeretet és úgy vezetni, hogy megérezze bensőjében a kötelesség törvényét. Senki azonban tisztességes módon nem vállalhatja ezt a tételt, ha el nem ismeri *Kant*tal, hogy a feltételességgel bélyegezett kötelességet, amely feltör a lelkiismeretben, nem lehet a legfőbb Lény létezése nélkül megmagyarázni, aki törvényeivel és rendelkezéseivel szavatol az erkölcsi rendért és ennek lefolyásáért.

«Egy örök, változatlan és szellemi lény vonzóerejével magához emeli az emberi akaratot és az universon erejét» — mondja *Aristoteles* csodálatraméltó *Metaphysikájának* 11. könyve VII. fejezetében, ebben a nagyszerű synthesisben, amely kétségkívül a leghatalmasabb, melyet az emberi szellem valaha alkotott.

«A végső cél az első általános mozgató» — mondja *Aquinói Szent Tamás* — «tőle függ úgy a materia, mint a mozgás és következőkép az egész természet.»¹

«A világ birodalmát egy fejedelem uralja» — mondja továbbá — «az ugyanis, aki az első mozgató, az első intelligibile és a legjobb jó. Nevezzük őt nevéen. Ő az Isten, akit mindörökké dicsérni akarunk.»

És ismerjük *Dante* *Paradicsomának* utolsó stanzáját: «A megrázkódás nélkül haladó kerékhez hasonlóan követte vágától és akaratmegnyilvánulásoktól telített lelkem vonzóerejét a szeretetnek, amely a napot és az ég minden csillagát mozgatja».

KATH. TANITÓK ÜDÜLŐHÁZA.

Lakásarak üdülőházunkban.

A kath. tanítók üdülőházának a Kath. Tanács által kiküldött szűkebb vezető-bizottsága már megállapította az üdülőház lakásárait. Vannak egy ágyas, két ágyas és három ágyas szobák, egy-egy ágy után — a szobák minősége szerint — 1 korona, 1 korona 50 fillér vagy 2 korona fizetendő egy napra. Ezenkívül naponta és személyenként még 20 fillér fizetendő a lellei fürdőbizottság által kiszabott fürdési, zene, közparkfenntartási stb. díj címén. A szobák a legnagyobb kényelemmel vannak berendezve s üdülőházunk bármely balatonmenti otthont — a szállodák még csak meg sem említhetők mellette — minden tekintetben messze túlszárnyal. Aki ágyneműt (lepedő, paplan, párna) nem hoznak magukkal, azoknak nagyon csekély díjért az is rendelkezésükre áll. Ellátás nagyon mérsékelt árért kapható az üdülőházi penzióban. Az üdülőház már nyitva, kartársaink rendelkezésére áll, bármikor igénybe vehetik. *Jelentkezések lehetőleg sürgősen az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács központi irodájához* (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30.) intézendők.

A Katholikus Tanítók Üdülőházának Sorsjátéka. A nagym. pénzügyminiszterium 1913. évi március hó 20-án kelt, 24.222. számú engedélyével. **10.000 koronás főnyeremény!** *Huzás:*

1915. március hó 20-án. 100.000 drb. sorsjegy. **1 drb ára egykorona. 1342 nyeremény, összesen 25.000 korona értékben.** *Nyereménytáblázat:* 1 főnyeremény 10.000, 2 nyeremény 1.000, 4 nyeremény 500, 15 nyeremény 100, 20 nyeremény 50, 50 nyeremény 20, 250 nyeremény 10, 1000 nyeremény 5 korona értékben. **A sorsjegyek már megjelentek!** A pénz előzetes beküldése ellenében bárkinek tetszésszerinti példányszámot küld a *Katholikus Tanítók Üdülőházi Bizottsága Budapest, VIII. Szentkirályi utca 30 szám.* Tessék befizetési lapot kérni, ingyen küldi a fenti bizottság.

SZEMLE.

A szülői értekezlet memoranduma a polgármester előtt. A Keresztény Tanítók Országos Egyesülete által rendezett szülői értekezlet határozata emelte a lapunkban szövszerint is közölt tiltakozást a budapesti hiv. Tanító-Egyesület ismeretes határozatával szemben. A több mint 16 ezer székesfővárosi szülő és 6—700 tanító, tanár által aláírt memorandumot *Ember* Károly lovag, székesföv. bizottsági tag, mint a tiltakozógyűlés elnöke, f. hó 11-én igen tekintélyes küldöttség élén, hatásos beszéd kíséretében nyújtotta át *Bárczy* István dr. polgármesternek, mint a székesfőváros első tisztviselőjének. A küldöttséghez csatlakoztak *Eszterházy* M. herceg, *Zichy* János gróf, *Zichy* Aladár gróf, továbbá *Szebeny* Antal, *Kántor* Károly, *Platy* György, *Baranyai*, *Baránszky* Gyula és *Percel* Jenő székesfővárosi bizottsági tagok, tagjai voltak: *Hanisch* János, *Urbányi* József, *Ekamp* Nándor, *Ibrányi* Ferenc a Keresztény Tanítók Országos Egyesületének tisztikara, *Köpesdy* Sándor ny. főgimn. igazgató, *Prágay* Irma, *Bacsinszky* Ede és még több fővárosi tanító és tanár. *Ember* Károly beszédében vázolta, hogy több mint 4—5 ezer szülő méltóságteljesen lefolyt tiltakozógyűlésének egyhangú határozatából nyújtja át száz- és százezer szülő nevében a memorandumot, melynek kívánságaihoz ma már mindazok a szülők, kik gyermekeik vallás- és erkölcsi nevelését szívükön viselik, valláskülönbség nélkül csatlakoznak. A tiltakozógyűlés méltóságteljesen folyt le s csak a hitoktatás ellenégeinek szenvedelmes és sértő kifakadásai akarták annak tekintélyét lerontani, de a Hymnus hangjai mindenkor elnyomták a rakoncátlankodó, illetlen támadókat. A gyermekeik jövőjét szívükön viselő szülők megbotránkozással, de aggodalommal is látják, hogy a székesfőváros polgárai által fenntartott iskolákban oly tanítók is működnek, kik világnézeti felfogásuk folytán ellentétbe jutottak a nemzeti népoktatásnak törvényesen szankcionált szellemével. Megnyugvást keres tehát a megrendült bizalom folytán aggodalommal telített szülői szív, mert legdrágább kincsének, gyermekének szellemi és erkölcsi javainak oltalmazója, gyarapítója kell, hogy legyen a tanító, aki az iskolának a lelke. A polgármester hivatalos működésében, áldásos közéleti tevékenységében szeretettel dédelgeti a nemzeti kultúra legfontosabb intézményét, a népiskolát. A szülők tehát teljes bizalommal fordulnak hozzá a memorandumban foglalt kérésekkel, mint a székesfőváros hatóságának vezetőjéhez. Ezután ismerteti a keresztény szülők határozatának ponto

¹ XII. *Metaph.* lect. 7. a.

zatait, majd végül hangsúlyozza, hogy a bizalom, mellyel e kérdésben *Bárczy* polgármester iránt viseltetnek, teljes lehet, mert a polgármester eszméje is, hogy a nevelés szellemét meghatározni a szülőnek természetes joga és ezért lelkiismeretének felelős.

Fogadja emélfogva készséggel és hallgassa meg szeretettel a szülők százezreinek nevében kifejezett kéréseiket. A polgármester kijelentette: hogy a Budapesti Tanítóegyesület határozatát konkrét formában még nem ismeri, de az illetékes ügyosztálynál át fogja vizsgáltatni pontról-pontra és intézkedni fog, hogy a memorandum is az illetékes ügyosztály révén a tanács elé jusszon. Szigorú lelkiismeretességgel fogok — ügymond — intézkedni, hogy a közoktatást a törvényben meghatározott szellemben megőrizzem.

A küldöttség tagjai a polgármester nyilatkozatát tudomásul vették. Majd a polgármester a küldöttség tagjaival elbeszélgetett.

Amit a Néptanítók Lapja elhallgatott. A nemzet pénzén fenntartott és kiadott hivatalos tanügyi lap, a *Néptanítók Lapja* természetesen szöveges közölte *Jankovics* Béla dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak a költségvetés tárgyalásakor mondott nagyjelentőségű beszédének mindama részeit, amiket a népoktatással összefüggésben mondott el a miniszter. Ama hitoktatásellenes tanítói mozgalom erőyes elítéléséről elhangzott következő miniszteri szavakat azonban nem közölte:

«Sem kulturális, sem társadalmi szempontból, sem a jeleképzeti béke fenntartása érdekében nem tartom helyesnek, hogy ezt a kérdést itt jelvessük és határozottan kijelenthetem a kormány nevében is, hogy amennyiben ilyféle tervek megvalósítására egyesek törekednének, azokkal a leghatározottabban fogok szembeszállni.»

Úgy tudjuk, hogy a magyar kormány tanügyi politikáját nem *Körösi* Henrik dr., a Néptanítók Lapja szerkesztője képviseli; így tehát nem állhatott jogában a miniszter beszédének ezt a fontos részét kitörölni, mert a N. L. a kormány hivatalos tanügyi lapja.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A Szent-istván-Társulat irodalmi pályázata. A Szent-istván-Társulat irodalmi-bizottsága, hogy pártoló tagjai számára alkalmas tagilletményeket nyújtson, pályázatot hirdet a következő két munkára. 1. Kíván irodalmi színvonalon álló oly egységes szépirodalmi elbeszélést, mely alkalmas szórakoztatni, de nemesítő irányával tanítani is. 2. Kíván egy, akár a szociális kérdés ismertetését, akár a szociális élet gyakorlati kérdéseit (pl. a szövetségzetű ügy) felölő oly népszerűen megírt munkát, mely főképp a kispolgári osztályok (városi és falusi kispolgárok) érdeklődését hivatott fölkelteni. A pályázat feltételei a következők: Egy-egy mű 6—8 nyomtatott ivnyi terjedelmű lehet csak s csakis oly művek vétetnek figyelembe, melyek sajtó útján meg nem jelentek meg. A legjobbnak talált pályamű jutalma 500—500 korona s ezenkívül akinyomtatáskor még a szokásos díjazásban is részesül. Az irodalmi bizottság a jutalom odaitelésénél teljesen azon az alapon jár el, mint az előző pályázatoknál s főtartja magának azt a jogot, hogy a pályadíjat nyert munkákon kívül a közlésre alkalmasnak talált munkák kiadásának jogát is — megfelelő honorálás ellenében —

magának biztosítsa. A lehetőleg géppel írott pályamunkák szerző nevét rejtő jelíges levéllel a Szent-istván-Társulat igazgatóságához (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.) nyújtandók be. A pályázat határideje 1914 november 15., a pályázat eredményét a Szent-istván-Társulat 1915 március havában tartandó közgyűlésén hirdetik ki.

Értesítés! *Kontor Elek* kollégánk zeneműveit újabb lakásán: *II., Lánchíd-u. 2. sz., földsz. 3.* lehet megrendelni. Együttal szíves tudomására hozzuk kártársainknak, hogy *Kontor* kollégánk *Mária-dalai*, präludiumai s egyéb zeneművei után 10%-ot az *Üdülöház javára ad.*

Népművelés. A német katolikus népszövetség *Grundsätze der Volksbildung* címen *A. Wurm* tollából igen hasznos és könnyen áttekinthető 127 oldalnyi füzetet adott ki. Szerzőnk részletesen ismerteti a német népművelési mozgalmak céljait és eredményeit, különösen súlyt helyezve a katolikus szellemű törekvésekre. Behatóan tárgyalja a különböző tanfolyamok szervezetét és a népkönyvtári intézményt. Irodalmi utalásai az idevágó irodalommal is megismertetik az olvasót. A füzet ára 1.20 mark.

HIREK.

Kalocsa új érseke. Előző számunkban hírt adtunk arról, hogy a Tanügyi Tanács elnöksége feliratilag üdvözölte *Várady* L. Árpád győri püspököt kalocsai érsekké történt kineveztetése alkalmából, mire önagyméltósága a következő meleg szavakkal válaszolt az elnökség feliratára:

Az Országos Kath. Tanügyi Tanács Elnökségének Budapest,

VIII., Szentkirályi-utca 30.

Kalocsai érsekké történt legkegyelmesebb kineveztetésem alkalmából a magyar katolikus tanítóóság nevében kifejezett megtisztelő üdvözlésért és szívélyes jókívánságokért fogadja a mélyen tisztelt Elnökség hálás köszönetemet.

Új méltóságomban is arra fogok törekedni, hogy a magyar katolikus tanítóóság, egyházunk ezen hű és munkás testületének érdekeit tehetőségemhez képest előmozdítsam.

Kiváló tisztelettel

Győr, 1914. évi május hó 7-én.

Várady L. Árpád

legkegyelm. kinevezett kalocsai érsek.

Bilinszky Lajos nagyszabeni igazgató 50.000 koronás alapítványa. Most ünnepelte a nagyszabeni szent Ferenc-rendi nővérek tan- és nevelőintézetete fennállásának ötvenéves jubileumát. Ez ötven év alatt valószínű missziót teljesített s ebben az isteni segínyen kívül *Bilinszky* igazgató nevéhez fűződik a legnagyobb eredmények érdeme. Az ő lankadatlan munkássága, körültekintő okossága, csüggedést nem ismerő törekvése, a pedánságig terjedő lelkiismeretessége, nagy tehetsége, nagy munka és tanulmányozás útján szerzett tapasztalatainak művét szemlélheti mindenben és mindenütt intézetében. Huszonhárom éven át vezette az intézetet s a teméntelen munka közben arra is jutott ideje, hogy a katolikus szellemű, a modern pedagógia kívánalmainak megfelelő tan-

könyv
pihen
pedig
val sz
ötven
kezel
cák
Mind
Sanct
püspö
Semm
mély
kássá
pénze
tevék
kivité
A
bajon
7-ike
birto
megs
áll, a
igazg
a sár
kerül
egyér
a má
Klen
Leon
aki j
urada
megk
egyhá
napok
élvez
rályk
zött
amely
ban,
Az
intéze
kedel
jobba
ges v
tisztv
forrás
keres
1914—
tani
nagy
fel. A
tályt
beirat
tusa i
s így
nek,
női k
Bövel
mindí
intézet
A
Gödre
tart.
kezde
Jegyz
előter
lés ére
1913.

könyveket írjon, bár sokszor e munka érdekében pihenése óráit és éjjelét kellett meglopnia. Most pedig a jubileum öröme, ezen becsületes munkájával szerzett összeget és megtakarított filléreit, azaz *ötvenezer koronát* Mailáth püspök önmagmértósága kezéhez alapítványul tett le, egy mindenestre apácák vezetése alatt álló leányárvaház létesítésére. Mindaddig, míg e tőke annyira szaporodik, hogy a Sancta Maria árvaház felépíthető lesz, az erdélyi püspök úr önmagmértósága kezelésében marad. Semmi sem bizonyítja jobban az ő ideális lelkületét, mely vallásosságát, mint ezen ténye, hogy az ő munkásságával, egészségének feláldozásával gyűjtött pénzt, mely a legnagyobb részben tankönyvirodalmi tevékenységének gyümölcse, ilyen magasztos eszme kivételére áldozza föl.

A bajor királyi pár Magyarországon. III. Lajos bajor király és neje, Mária Terézia királyné f. hó 7-ike óta öt leányával és nagy kísérettel sárvári birtokukon tartózkodnak. A bajor királyi pár igen megszerette Magyarországot s hogy a dolog így áll, abban nagy része van *Barabás* György nyug. igazgatótanítónak. A királyi pár 1875-ben vette át a sárvári uradalmat s Barabás, aki már 1869-ben került Sárvárra, közismert és közszeretben álló egyén előttük. Főtisztjeiket állandóan ő oktatta a magyar nyelvre, így Otto Adolf tanácsost, dr. Klentze lovagot, báró Aretint stb. s legutóbb báró Leonrod Vilmost, a bajor király főlovászmesterét, aki jelenleg is a sárvári nagy kiterjedésű főhercegi uradalom főintézője. Annak idején mint kántor is megkedveltette a magyar nyelvet és a magyar egyházi népeket a királyi családdal. Vasárnapi napokon a királyi család megjelenik a szentmisén, élvezettel hallgatják a nép hatalmas énekét. A királykisasszonyok kívánságára több éneket lekottáztott s a városban zongorájukon néhány ének, amelyek nincsenek meg a Tárkányi-féle Énektárban, el is játszott előttük.

Az angolkisasszonyok eperjesi «Sancta Maria»-intézetében fennálló nyilvánossági jogú női kereskedelmi szaktanfolyamnak első éve minden szónál jobban bizonyítja, hogy a kezdeményezés szükséges volt s hogy a női kereskedelmi alkalmazottak, tisztviselők elég hamar életfenntartási, kereseti forráshoz juthatnak a képzettséggel, melyet a kereskedelmi tanfolyam keretében érnek el. Az 1914—15. iskolai év tanulóinak kívánjuk biztosítani a helyet, mely miniszteri rendelet folytán nagyon is korlátozott. Csak 40—45 hallgató vehető fel. A jelen közleménynek célja a polgári IV. osztályt végzett tanulóknak figyelmét felhívni, hogy beiratkozásra előre jelentkezzenek. Az intézet internátusa is felvesz a keresk. tanfolyamra növendékeket s így a serdülő korban nevelő irányítást nyerhetnek, valamint továbbképzést idegen nyelvekben, női kézimunkában, zenében, háztartási munkában. Bővebb felvilágosítást szívesen ad, előjegyzéseket mindig elfogad az *Angolkisasszonyok «Sancta Maria»-intézetének elöljárósága* Eperjesen.

A «Pécségházmegyei r. kath. Tanító Egyesület Gödrei Köre» május 27-én Magyarországon gyűlést tart. A szentmise 9 órakor, a gyűlés 1/2 10-kor veszi kezdetét. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése. 3. Elnöki előterjesztések. (Tiltakozás a vallástanítás és nevelés érdekében, üdülőház stb.) 4. Pénztáros számadása 1913. évről. 5. Présing József abaszigeti kántó

értekezése a beszéd- és értelemgyakorlatok tanítási módjáról a nem magyar ajkú iskolában. 6. Forrai István magyarszéki kántó felolvasása «A botbüntetés és a tanító házi fegyelmezési joga, tekintettel az újabb bírói ítéletekre és döntvényekre» címen. 7. Indítványok.

Magyarosító tanító. A magyar nyelv és kultúra terjesztésének nemes példáját mutatta be *Piušits* János bezenyei tanító, aki folyó hó 7-én a magyar-óvári tornaklub helyiségében a horvátajkú ifjúsági egyesületi tagokkal a legszebb sikerrel játszotta a «Falu rosszat» a főispán s a vármegye előkelő és hazafias közönségének jelenlétében.

A «Pozsonyvidéki róm. kath. népnevelők egyesülete» f. hó 28-án Pozsonyban, a Csáky-téri kath. népiskola tornatermében tartja rendes közgyűlését. Tárgysorozat: Reggel 8 órakor «Veni Sancte» a székesegyházban. A szentmise alatt a szent Mártonról címz. kath. népiskola tanulói énekelnek. 9 órakor a bíráló bizottság értekezlete. 9 1/2 órakor a közgyűlés kezdete, melynek tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. A jegyzőkönyv hitelesítőinek kijelölése. 4. Az egyesületi pénztáros jelentése. 5. Az egyesületi titkár összefoglaló jelentése a körök működéséről. 6. A bíráló bizottság jelentése. 7. Új pályatétel kihirdetése. 8. A kísérleti pedagógia eredményeinek alkalmazása az elemi oktatásban. Tartja: dr. Jámbor György főgimn. tanár. 9. Az egységes tanítói fizetés és a tanítói nyugdíjtörvény. Előadó: Zelliger Arnold. 10. Mik a teendők arra nézve, hogy a népiskola minden növendék elvégezze a VI. osztályt? Előadja: Mihalicska János. 11. Az elemi iskolai tanítási terv revíziójának elvei. Ismerteti: Mihalicska János. 12. Állásfoglalás a Budapesti Tanítótestület vallásellenes határozatával szemben. Előterjeszti: Zelliger Arnold. 13. A Pozsonyban létesítendő kath. tanítók házának jelen állapota. Jelenti: Mihalicska János. 14. Bejelentett indítványok. Déli 1 1/4 órakor társasbéd a Savoy-szállóban. Étkezés étlap szerint. — *Kazacsay* Árpád elnök, *Zelliger* Arnold titkár.

A sümegi róm. kath. esp. ker. tanítóköre a zalamegyei ált. tan. egyesület sümeg-Zalaszentgróti járáskörével együtt 1914. május hó 13-án Sümegen tartotta rendes közgyűlését. Tárgysorozat: 1. 8-tól fél 9 óráig gyülekezés, tagdíjak fizetése. 2. Fél 9 órakor szentmise. 3. A népiskolai énektanításnál követendő módszeres utasítások. Előadó Hackl N. Lajos orsz. ének- és zeneokt. felügyelő. 9 órakor. 4. Az osztályozásokról. Előadó: Eles Károly áll. isk. igazgató. *Külön gyűlésben*: 5. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 6. Elnöki jelentés. 7. A zirc-magyarszombathelyi kör indítványának tárgyalása. 8. A jövő gyűlés tárgyának megállapítása. 9. Indítványok. 10. Új tagok jelentkezése.

A «Pozsonyvidéki r. kath. népnevelő egyesület malaczkai esperesi kerület tanítói köre» f. é. május 14-én Gajáron tartotta tavaszi rendes közgyűlését. Tárgysorozat: 9 órakor szentmise. 9 1/2 órakor a közgyűlés kezdete. Tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. A múlt évi jegyzőkönyv felolvasása. 3. A jegyzőkönyv hitelesítőinek kijelölése. 4. Danihel István értekezése. 5. Szűcsy Géza értekezése. 6. Folyóügyek. 7. A pénztáros jelentése. 8. A jövő évi közgyűlés napirendjének megállapítása. 9. Indítványok.

A Zsámbok-Nagykátai Tantestület f. évi május hó 14-én, csütörtökön 10 órakor Tápíósúlyban tartotta

évi gyűlését. Megelőzőleg 9 órákor szentmise. Tárgy-sorozat: Elnöki megnyitó. Jegyzői jelentés. Pénztárnoki jelentés. «Az ismétlőiskola haszna». Felolvasta: Dobossy Sándor toalmási fotanító. «A mese nevelő hatása». Felolvasta: Bérczy Sárika nagy-katái tanító. «A kath. segélyalapról». Előadta Kovacs Vilmos tápiósülyi k.-tanító. «A tanzászló-aljak». Felolvasta: Fodor Izra zsámboki tanító. «A kath. tanítói üdülőház». «Gyakorlati tanítás a közönséges törtek fogalmáról». Tartotta: Kovacs Vilmos tápiósülyi k.-tanító. Indítványok. Zárszó. Himnusz.

A Bajavidéki Róm. Kath. Tanítóegyesület 1914. évi június hó 2-án Baján tartja 40-ik évi rendes közgyűlést. *Tárgyrend:* 1. Elnöki megnyitó beszéd. Tartja: dr. Zgama Károly tan. egyll. egyházi elnök, melykúti plébános. 2. Üdvözlések előterjesztése. 3. Titkári jelentés. Előterjeszti: Greiner Gyula tan. egyll. titkár, madarasi tanító. 4. A tanító szociális tevékenysége. Előadó: dr. Boróczy Kálmán bajai ügyvéd. 5. Az irva-olvasás tanítási «Gábel»-féle módszer. (Gyakorlati tanítás 5—6 éves óvodás gyermekekkel, akik betűt még nem ismernek.) Előadó: Gábel Gyula székesfevárosi ny. tanító. 6. Az állandó pénzügyi bizottság jelentése. Előadó: Scherer Ferenc tan. egyll. másodelnök, vaskúti plébános. 7. Az «Országos Kath. Tanügyi Tanács» tetelei. a) A népiskolai olvasókönyv és reáltárgyak oktatása. Előadó: Vörös Lajos jánosalmi igazgató. b) Mik a teendők arra nézve, hogy a népiskola minden növendéke elvégezze a VI. osztályt? Előadó: Schlaghammer Károly bácsbokodi tanító. c) Az egyeséges tanítói fizetés és a tanítói nyugdíjtörvény revíziója. Előadó: Greiner Gyula madarasi tanító. 8. Könyvtárnoki jelentés. Előterjeszti: Treuer Antal bácsalmasi tanító. 9. A jövő évi közgyűlési vita- és pályatételének előterjesztése. Előadó: Drégely Kálmán tan. egyll. világi elnök, melykúti igazgató-tanító. 10. Tisztújítás. 11. Indítványok.

A beszercebánya-egyházmezei róm. kath. tanítók egyesületének breznóbányai köre folyó évi május hó 7-én Kisgaramon tartotta rendes évi közgyűlését. Tárgy-sorozat: 1. Reggeli 9 órákor «Veni Sancte» és csöndes szentmise. 2. Rostár Aurél cserpataki tanító gyakorlati tanítása és pedig «Nyugtató» az V—VI. osztályban. 3. Elnöki megnyitó és jelentés. 4. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 5. «Az egyeséges tanítói fizetés és a tanítói nyugdíjtörvény revíziója» vitatétel. 6. Pályamunkák beszédese. 7. Indítványok. 8. Tagdíjak, «Orsz. Kath. Tan. Segélyalap», valamint az «Egyházmezei Táptintézet» tagdíjainak befizetése. 9. Jövő évi közgyűlés helyének kitzése. 10. Tisztviselők választása.

Kartársak! Adakozatok, gyűjtsetek az árvaházra és üdülőházra!

A fővárosi tanítók legkedveltebb szórakozó helye a Magyar Tanítók Otthona által fenntartott Kultur-mozi. IX. kerület, Kinizsi-utca 16. Szigoruan családias műsor. Rezgésnélküli képek.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

V. F. A nagymélt. püspöki karnak határozata van, melynek értelmében a hitközség tanítója és kántortanítója hitközségi adóval állásával járó jövedelmei után meg nem róható, de ha a hitközség területén magánvagyon van, ezután ő is fizeti a kirótt hitközségi, sőt a községi adókat is. — **K. I.** Megsürgöttük. — **D. A.** Az udvart, kertét a fenntartó köteles bekeríttetni. Ha a kerítést saját terhére ön elkészítette, akkor ha eltávozik, ehhez tulajdonjoga van. A fenntartó elsősorban átveheti azt kellő kártalanítás ellenében, de ha erre nem hajlandó, akkor elvitetheti. Az ügyben a főszoigabírói hivatal illetékes ítélkező fórum. — **G. K.** A Tanács mindent elkövet, hogy a kath. uradalmi tanítók ügye rendeztesék. — **B. J.** A törvény értelmében a személyi pótlékot az 1893. év előtti időre az állami tanítók is megkapják, anélkül, hogy ebbe betudnák a családi pótlék avagy az igazgatói tiszteletdíj összegét. Így tehát az illető a 600 koronát igényelheti, ezzel nem ad okot a fenntartó arra, hogy az államsegélyt csökkentsek. — **M. Petarda.** A szoróbizottsághoz kérvényt nyújt be. Mellékeli oklevelét és kinevezési okmányát. — **B. J.** A nyugdíjba lépésétől számítják nyugdíjaztatásakor a szolgálati éveket — **T. M.** Ha beérkezett, közölni fogjuk a számot. — **G. F.** Kérjük, reklamálja a lapot az ottani postahivatálnál. — **K. A.** A kath. Tanügyi Tanácsnak úgy a fizetésrendezés ügyében, mint a nyugdíjrevízióra nézve memorandumai a Népevelőben szörszerint közölve voltak. A nyugdíjrevízióhoz betérjesztett memorandumát a múlt évben közöltük, a fizetésrendezés ügyében 1912. évben. — **K. Gy.** A tandíjmentességről szóló 1908. évi törvény értelmében díjmentesen tartozik a bizonyítványokat kiadni.

STAMPAY ének- és imakönyve

(XX. kiad., 256. old.) kötve 30 fill., vászonban 50 fill. Tízre egy ingyen. Kotta egyszer ingyen, kötve 30 fill. bór v. bársony netto 3 K., borjúbór 4 K. KÖBÖLKUTON, Esztergom m. A Stampay Miklós-féle KÖSZÖNTŐKÖNYVECSKE nem nálam kapható, hanem ösémnél NÓGRÁDKISTERENYÉN. 12 db franko 2 K-ért 1352—8

Ha jövőben sikeresen akar tanítani rajzot, úgy most tantervének összeállításához rendelje meg:

1. Elemi Rajztanmenet.

Mind a hat osztály egész rajzanyaga havi és heti részletezéssel. 800 ábrával illusztrálva. módszertani útbaigazító-sokkal és eredeti tanulórajzmellékletekkel 1 kor. P. 10 fill.

2. Elemi Szeml. és Emlékezetutáni Rajzolás.

(Rajztanmenetem kiegészítőrésze.) A tanmenetben felvett összes tárgyak rajzoltatásának leírása. 800 ábr. illusztrálva s eredeti tanulórajzmellékletekkel 1-20 kor. Portó 10 fill.

3. Elemi Rajzmodellek.

Mind a hat osztály tanításához szükséges modelleknek házilag való elkészítése agyagból, kartonból, fából. Méretezett ábrákkal 1 kor. Portó 10 fill. Mind a három füzet együtt 3 kor. Az összeg előzetes beküldésére azokat *dérmelve* küldöm. Kaphatók **Hosztinszky Antal** tanítónál **Oraviczabánya** (Krassó-Szörény megye). — Számtalan elismerés tanügyi lapoktól, kartársaktól és kartársnóktól. Kartársaknak 10 koronányi megrendelés után 1 ingyen példányt adok bármelyik füzetből. 555—5

Mária énekeink legszebb gyöngyei, 100 szebbnél szebb ének díszes orgonakisérettel, 2 részben. Egy-egy rész 3 kor. együtt a kettő 5 kor. 48 csinos és dallamos orgonadarab 2-40 kor.

385—2

Zámbó Károly kántor, Szeged.

PA

A nmé
lezőne
oktatás
ne

A lapo
Csak

A c
pályáza
épületek
segély
koronái
töföld
egyenér
15 vers
matok
11 órák
nyekre

A m
hirdette
énekek
zolni. E
melyért
heti 2
föld (1
folyósi
ból áll
által me
tekinthe
mezve,
25-ig b
4-én d
elfoglal

Topo
sedésbe
zat hird
900 kor
XVI. t.
tanító k
tályokon
nélkül t
kath. T.
szept. 1
folyósi
nítók ké
kossúth
iskolasz

A k
hó 23-
33-60 k
haszonb
(átlag 4

BES

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat
Budapest,
VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Pályázati hirdetések minden egyes szavának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja **előre** lefizettetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Egri érseki megye.

A **csoкваományi** róm. kath. filiális k.-tanítói állásra pályázat hirdették. Javadalma 3 szobás lakás melléképületekkel lelkészbeszállási szolgálommal. 548 kor. államsegély alapfizetésig. Párber készpénzben megváltva 1200 koronáig biztosítva. A lakás mellett 9 hold prima szántó föld és rét felesben, a szántó föld díjével szerinti bérégenértéke 134 kor. Stóla 1300 lélek után, bucsúztató 15 versig verse 30 fillér. Munkaváltság 76, Egerből kamatok 84 kor. Orgona és énekpróba **május 28.**, d. e. 11 órakor csokvai templomban. Kellően felszerelt kérvényekre cím és pósta: Sánta, **Makra Péter** plébános.

559 1—1

Csanádi egyházmegye.

A **mezőkovásházi** róm. kath. kántori állásra pályázat hirdették. Megkívánatik jó zeneismeret és az egyházi énekekben való teljes jártasság, amit oklevéllel kell igazolni. Évi fizetés: 1. 1000 kor. havi részletekben fizetve, melyért köteles a megválasztott az iskolás gyermekeket heti 2 óran egyházi énekre is tanítani, 2. 4 hold szántó föld (1100 öles) 3. öt öl tűzifa, mely f. évi okt. 1-től folyósítatik, 4. 3 szoba, konyha, éléstár és melléképületből álló lakás, a hozzátartozó kerttel, 5. választmány által megállapított stóla, mely a hitközségi elnöknel megtekinthető. A kérvények a hitközségi választmányhoz címezve, főt. **Tamási Lajos** pléb.-egyházi elnökhöz **máj. 25-ig** beküldendők. A próba éneklés és választás június 4-én d. e. 9 órakor fog megtartani. Az állás azonnal elfoglalandó. **Görög János** egyházi jegyző. 554 1—1

Kalocsai érseki megye.

Topolya (Bács m.) községben lemondás folytán üresedésbe jött róm. kath. férfitanítói állásra ezennel pályázat hirdették. Az állás javadalmazása: A községtől évi 900 koronán kívül 300 kor. lakbér, továbbá az 1913. évi XVI. t.-c.-nek megfelelő államsegély. A megválasztott tanító köteles az iskolaszék által részére kijelölendő osztályokon kívül az ismétlőiskolát is minden külön díjazás nélkül tanítani, köteles továbbá a «Báctiszavidéki róm. kath. Tanítóegyesület» tagjai közé belépni. Az állás 1914. szept. 1-én foglalandó el s fizetése is csak ezidőtől fogva folyósítatik. A pályázni óhajtó róm. kath. okleveles tanítók kérvényüket **június 20-ig** főt. **Schädl Ignác** (Bács-kossúthfalva) ker. esperes úrhoz küldjék. **Pösch Lajos** iskolaszéki elnök. 558 1—1

Pécsi egyházmegye.

A **kajdaci** róm. kath. kántortanítói állásra **június hó 23-ig** pályázat hirdették. Javadalma: 1. Párpenz 33-60 kor. 2. 5²⁵/₁₆₀₀ hold szántó föld, rét, legelő, kert, haszonbéri jöved. 200 kor. 3. Páronkint 1 véka rozs (átlag 40) a községtől 2 szekér széna 200 kor. 4. 526

□öl kert, udvar, istálló, 6l 20 kor. 5. 4 köbméter fa (a község hordatja) 32 kor. 6. Tandjarkárpótlás (államsegély) 120 kor. 7. Szabad lakás, (2 szoba, konyha, kamra, pince, padlás) 80 kor. 8. Rendes állandó fizetéspótlék 141-52 kor. 9. Stóla 200 kor. 10. Vallás alaphól pótlás 32-88 kor. 11. Munkaváltság 44-11 kor. 12. Uradalmi kegydíj 24-12 kor. 13. Államsegély 118 kor. Összesen 1226-23 korona. Be nem számítható 124 kor. Kötelessége: a mindennapi és szükség esetén az ismétlő tankötelesek oktatása: a kántoriak teljesítése a plébánia területén; a pécseyházmegyei róm. kath. tanítóegyesületbe belépni és magát az egyesület alapszabályainak alávetni. Kajdác, posta, távirtda, vasútállomás (Tolna m.) **Dr. Vörös Nándor** iskolaszéki elnök. 560 1—1

Szatmári egyházmegye.

A **márokpapi-i** (Bereg m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javadalma: lakás melléképületekkel, 3 hold kerttel, stóla 30 kor., 21 hold föld 18 köből rozs párber; fapénz 24 kor., egyházmegyétől 107 kor. = 389 kor. Ennek megfelelő 1913. évi törvényszerinti államsegély. Mindennemű adót a tanító fizeti. Pályázati folyamodványok **május 30-ig** a beregszászi róm. kath. főesperesi hivatalhoz intézendők. Személyes megjelenés kívánatik június 2-ikára Márokban. 557 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Németbarnag (Veszprém m.) fiókhitközségben lemondás folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Javadalmazás: két szoba, konyha, éléskamra, pince gazdasági épületekkel és 598 □öl kerttel. Készpénzfizetés 204 kor. 24 hl rozs lélekagona 192 kor., tandjarkárpótlási államsegély 40 kor. 2²⁰⁰⁰/₁₆₀₀ hold szántó föld 33-06 kor., stóla jövedelem 10 kor., 20 m. hasábfá házhoz szállítva 100 kor., kálvária kaszálásjoga 10 kor., borpénz fejében 86 kor., összesen 675-06 kor., a többi megfelelő államsegély. Kötelesség díjlevélben. Tanítás nyelve magyar, az isteni tisztelet alatt az ének német. Kántori próbával egybekötött választás **május 27.**, d. e. 10 órakor. Személyes megjelenés szükséges, utazási költség nem térítetik meg. Pályázni óhajtó okleveles férfitanítók kellően felszerelt kérvényeiket május 26-ig küldjék a vöröstói plébánia (U. p. Nagyvácszony) címére. 556 1—1

Keresek vidéken önálló, kántori állást. **Szopko János** Aranyforgács-utca, Körnöcbánya. 548 2—2

Főtisztelendő plébános és iskolaszéki elnök urak szíves figyelmét kéri nagycsaládu 15 évi kitünő működéssel kath. kántortanító. Középsiskolával bíró községben, vagy közel ilyenhez tanítói állást kér. Felhívásra bemutatkozik. Cím: Kántortanító Kaskantyú Pest m. p. Izsák. 553 1—1

Stephaneum nyomda r. t. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.

A vonatok indulása Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1914. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

A vonatok indulása Budapest ny. p.-udvarról.				A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.							
vonal-szám	óra	perc	vonat-nemő	hová	vonal-szám	óra	perc	vonat-nemő	honnan		
Délelőtt				Délelőtt							
154	5 00	sz. v.		Vác	185	12 15	sz. v.		Vác		
152	5 15	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	149	3 51	sz. v.		Rákospalota-Ujpest		
122	5 25	sz. v.		Szeged	151	5 05	sz. v.		Dunakeszi-Alag		
718	5 30	sz. v.		Wien	721	5 15	sz. v.		Orsova, Bázias		
4102	6 00	sz. v.		Szeged, Szolnok	6701	5 40	sz. v.		Szolnok, Cegléd		
6502	6 30	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	4103	5 45	sz. v.		Esztergom		
156	6 35	sz. v.		Lajosmizse, Kecskem.	723	5 50	sz. v.		Üllő, Ócsa		
102	6 50	k. ost. ex. v.		Rákospalota-Ujpest	133	5 55	sz. v.		Nagymaros		
310	7 00	sz. v.		Wien, Páris, Ostende	725	6 00	sz. v.		Monor		
1402	7 05	sz. v.		Segesvár, Stamslau	9011	6 10 k. o. e.			Konstantinápoly, Belgrad		
1566	7 35	sz. v.		Zsolna, Berlin	7013	6 10	sz. v.		Konstantinápoly, Bukarest		
104	7 55	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	153	6 15	sz. v.		Rákospalota-Ujpest		
158	8 00	sz. v.		Nagyzsombát, Wien	6507	6 20	sz. v.		Lajosmizse		
708	8 25	sz. v.		Dunakeszi-Alag	503	6 25	sz. v.		Maros-Vásárhely		
712	8 30	sz. v.		Orsova, Bázias	135	6 35	sz. v.		Nagy-Maros		
134	8 45	sz. v.		Bázias, Karansebes	178	7 15	sz. v.		Rákospalota-Ujpest		
4104	9 05	sz. v.		Nagymaros, Ipolyság	180	7 25	sz. v.		Vác		
114	9 15	sz. v.		Wien, Berlin	728	7 35	sz. v.		Cegléd		
160	9 45	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	6508	7 40	sz. v.		Lajosmizse		
162	11 00	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	710	8 05	sz. v.		Bukarest, Bázias		
6504	11 10	sz. v.		Lajosmizse, Keskemet	132	8 10	sz. v.		Nagymaros		
136	11 35	sz. v.		Nagymaros, Ipolyság	1408	8 40	sz. v.		Dunakeszi-Alag		
116	12 00	sz. v.		Wien	118	8 50	sz. v.		Wien, Páris		
Délután				Délután							
184	12 05	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	502	9 35	sz. v.		Bukarest, Stamslau		
714	12 15	sz. v.		Szeged	184	10 05	sz. v.		Vác		
1404	12 20	sz. v.		Zsolna, Berlin	706	10 15	sz. v.		Szeged, Bázias, Bukarest		
138	12 25	sz. v.		Nagymaros	720	10 35	sz. v.		Maros-Vásárhely		
4106	12 30	sz. v.		Esztergom	4116	11 10	sz. v.		Bukarest-Bázias		
108	1 00	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	9023	11 30	k. o. exp. v.		Belgrad, Konstantinápoly		
4128	1 05	tvssz.		Piliscsaba	7023	11 45	k. o. exp. v.		Bukarest, Konstantinápoly		
730	1 20	sz. v.		Monor	146	12 00	sz. v.		Nagymaros		
106	1 30	sz. v.		Wien	A vonatok indulása Buda-Császárfürdőről.						
168	1 35	sz. v.		Gödöllő	4002	5 55	sz. v.		Esztergom délelőtt		
4108	1 50	sz. v.		Esztergom	4004	8 54	sz. v.		Esztergom délután		
108	2 00	sz. v.		Wien, Páris	4006	12 15	sz. v.		Esztergom délután		
126	2 10	sz. v.		Páskány-Nána	4028	12 57	sz. v.		Piliscsaba		
120	2 15	sz. v.		Galánta, Ipolyság	4010	2 18	sz. v.		Esztergom		
150	2 20	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	4012	6 20	sz. v.		Dorog		
506	2 25	sz. v.		Natmar-Nemeti, Brasso	4016	11 03	sz. v.		Esztergom		
4110	2 30	sz. v.		Esztergom	A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.						
704	2 40	sz. v.		Bukarest, Bázias	4002	5 55	sz. v.		Rákospalota-Ujpest		
6710	2 45	sz. v.		Cegléd, Szolnok	187	1 20	sz. v.		Nagymaros, Ipolyság		
6506	2 50	sz. v.		Lajosmizse, Keskemet	708	1 25	sz. v.		Bukarest, Bázias		
172	3 10	sz. v.		Rákospalota-Ujpest	167	1 45	sz. v.		Rákospalota-Ujpest		
								5) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik. 6) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik. 7) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik. 8) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik. 9) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik. 10) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.			

A vonatok indulása Budapest k. p.-udvarról.

Érvényes 1914. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.

A vonatok indulása Budapest k. p.-udvarról.				A vonatok érkezése Budapest k. p.-udvarra.					
vonal-szám	óra	perc	vonat-nemő	hová	vonal-szám	óra	perc	vonat-nemő	honnan
Délelőtt				Délelőtt					
318	12 25	sz. v.		Hatvan	339	5 00	sz. v.		Berlin, Rutka
320	12 30	sz. v.		Pécel	645	5 20	tvssz.		Debrecen, Szolnok
26	12 30	sz. v.		Bieske	917	5 20	sz. v.		Kunszentmiklós, Tass
518	12 40	sz. v.		Szolnok	309	5 30	sz. v.		Hatvan
1202	12 45	sz. v.		Szabadka, Sarajevo	1905	5 30	sz. v.		Osije, Tapolca
1902	12 55	sz. v.		Tapolca, Pécs, Osijek	609	5 45	sz. v.		Brassó, Arad
904	1 30	sz. v.		Belgrad, Konstantin.	909	5 45	sz. v.		Szolnok, Sofía, Belgrad
5205	1 35	sz. v.		Nagykátá	19	5 55	sz. v.		Torlány
1016	1 30	sz. v.		Pásk	313	6 00	sz. v.		Pécel
4108	4 25	sz. v.		Hatvan	17	6 05	sz. v.		Komárom
18	4 30	sz. v.		Komárom	1707	6 15	sz. v.		Stanislaw, M.-Sziget
606	5 00	sz. v.		Arad, Bukarest, M.-sziget	11	6 25	sz. v.		Wien
6	5 10	sz. v.		6jár. Sopron, Szomb. Wien	1506	6 30	sz. v.		Lemberg, Poprad-Felka, Kassa
410	5 10	sz. v.		Lawoene, Lemberg	5133	6 40	sz. v.		Nagyvárad
324	5 20	sz. v.		Gödöllő	1007	6 45	sz. v.		Fiume, Zagreb
5224	5 40	sz. v.		Nagykátá, Szolnok	407	6 50	sz. v.		Lemberg, Strj. Kassa
308	5 55	sz. v.		Rutka, Berlin	1003	7 00	sz. v.		Roma, Fiume
514	6 15	sz. v.		Kolozsvár, Brasso	315	7 05	sz. v.		Gödöllő
326	6 25	sz. v.		Pécel	513	7 20	sz. v.		Brassó, Kolozsvár
28	6 30	sz. v.		Bieske	917A	7 25	sz. v.		Kunszentmiklós, Tass
328	6 40	sz. v.		Hatvan	317	7 30	sz. v.		Gödöllő
1004	6 45	sz. v.		Fiume, Kóna, Napoly	319	7 40	sz. v.		Hatvan
920	7 05	sz. v.		Kunszentmiklós-Tass	21	7 45	sz. v.		Pásk Bieske
5244	7 10	sz. v.		Nagykátá, Szolnok	1309	8 00	sz. v.		Graz, Fehring
16	7 20	sz. v.		Győr	1513	8 15	sz. v.		Csorba, Bártfa, Kassa
332	7 30	sz. v.		Gödöllő	811	8 20	sz. v.		Sarajevo, Belgrad
1708	7 45	sz. v.		M.-Sziget, Stanislaw	519	8 35	sz. v.		Bukarest, Kolozsvár
1006	7 50	sz. v.		Fiume, Nizza, Cannes	321	8 45	sz. v.		Hatvan
1514	8 00	sz. v.		Kassa, Csorba, Bártfa	1006	9 00	sz. v.		Fiume, Tapolca
910	8 05	sz. v.		Belgrad, Sarajevo	13	9 15	sz. v.		Győr
5265	8 30	sz. v.		Nagykátá, Szolnok	913	9 25	sz. v.		Szabadka
334	8 40	sz. v.		Gödöllő	307	9 35	sz. v.		Berlin, Rutka
1305	9 15	sz. v.		Győr, Graz	5	10 05	sz. v.		Bruck-Királyhida, Szombathely
610	9 30	sz. v.		Arad, Brassó	409	10 20	sz. v.		Miskolc [hely, Sopron]
1506	10 00	sz. v.		Kassa, Csorba, Bártfa	23	10 35	sz. v.		Triest
408	10 05	sz. v.		Kassa, Csorba, Lemberg	606	11 20	sz. v.		Nagyvárad, Debrecen, Arad
1010	10 25	sz. v.		Fiume, Tapolca	Délután				
12	10 55	sz. v.		Szombathely, Wien	323	12 10	sz. v.		Gödöllő
335	11 05	sz. v.		Rutka, Poprad-Felka	611	12 30	sz. v.		Bukarest, Arad
614	11 25	sz. v.		Arad, Debrecen	301	12 50	sz. v.		Berlin, Rutka
423	11 35	sz. v.		Miskolc, Kassa	503	1 00	sz. v.		Konstantinápoly, Belgrad
14a	11 55	sz. v.		Bieske	401	1 05	sz. v.		Lemberg, Kassa
Délután				Délután					
914	12 20	sz. v.		Ujvidék, Sarajevo	7	1 20	sz. v.		Wien, Sopron
814	12 30	sz. v.		Hatvan	601	1 25	sz. v.		Bukarest, Arad
10	12 30	sz. v.		Szombathely, Wien	1201	1 30	sz. v.		Sarajevo, Bród, Szabadka
1008	12 45	sz. v.		Fiume, Kóna, Osijek	1	1 40	sz. v.		London, Páris, Wien
24a	1 00	sz. v.		Bieske	1901	1 55	sz. v.		Osijek, Pécs
1504	1 20	sz. v.		Kassa, Poprad-Felka	325	2 10	sz. v.		Hatvan
316	1 25	sz. v.		Gödöllő	A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Délután.				
612	1 35	sz. v.		Arad, Bukarest	515	4 40	sz. v.		Szolnok
1304	1 40	sz. v.		Fehring, Graz, Sopron	517	5 10	sz. v.		Nagykátá
404	2 00	sz. v.		S.-ajdajh, Lemberg, Kassa	3119	5 50	sz. v.		Gödöllő
4	2 05	sz. v.		Wien, Páris					
604	2 10	sz. v.		Arad, Bukarest					
916	2 15	sz. v.		Kiskörös					
304	2 20	sz. v.		Rutka, Berlin					

1) Junius 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik. 2) Vasár- és ünnepnapokon közlekedik. 3) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik. 4) Nagykatától Szolnokig csak szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik. 5) Csak hétköznapokon közlekedik.

1) Csak vasárnapról hétfőre hajló éjjelen közl. 2) Junius 15-től bezárólag szeptember 15-ig közl. 3) Csak vasár- és ünnepnapokon közl. 4) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

XX
N
Megjelenés
fizetési
4 koronás
Szerkesztés
utca 28
Kéz

Korban élés érvényes van, a tezik. a módvilága, tolé és század amely sabb hatalmi elem az eldelme, várványek az öntnyilvánvisszarnek h visszanyugal a misces vitalist pótló börtög alleluja le élé larmát sítém föltti niába az elv éleszt kohója helyett szenek, kel meg